

HRVATSKI SABOR
Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/21-03/129
URBROJ: 6521-31-21-01
Zagreb, 7. prosinca 2021.

D.E.U. br. 21/014

ODBOR ZA GOSPODARSTVO
Predsjednik Žarko Tušek

ODBOR ZA OBRAZOVANJE,
ZNANOST I KULTURU
Predsjednica Vesna Bedeković

ODBOR ZA REGIONALNI RAZVOJ I
FONDOVE EUROPSKE UNIJE
Predsjednik Marko Pavić

Poštovana predsjednice i predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za gospodarstvo, Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu i Odboru za regionalni razvoj i fondove Europske unije Stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2021. godinu:

Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa politike do
2030. „Put u digitalno desetljeće”
COM (2021) 574

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/21-07/445, URBROJ: 50301-21/22-21-3 na sjednici održanoj 30. studenoga 2021.

Predmetni Prijedlog odluke Europska komisija objavila je 15. rujna 2021., u sklopu istoimene inicijative iz Programa rada Europske komisije za 2021. godinu, te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 28. siječnja 2022. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2021) 574
- COM (2021) 574
Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće“

Proposal for Decision of European Parliament and of the Council establishing the 2030 Policy Programme “Path to the Digital Decade”

Brojčana oznaka dokumenta:

COM(2021) 574 final; 2021/0293(COD)

Nadležno TDU za izradu prijedloga i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave:

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva - koordinator

Ustrojstvena jedinica:

Sektor za sigurnost i koordinaciju razvoja digitalnog društva

Nadležna služba u MVEP:

Sektor za COREPER I

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

RS za informacijsko društvo i telekomunikacije

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

EU želi biti digitalno suverena u otvorenom i međusobno povezanom svijetu te provoditi politike u području digitalnih tehnologija koje građanima i poduzećima omogućuju da iskoriste održivu i prosperitetniju digitalnu budućnost u kojoj je na prvom mjestu čovjek. Uspješna digitalna transformacija bi trebala dovesti Europu na čelo globalnih trendova, poboljšati njezinu konkurentnost i postaviti univerzalne standarde. Usto, digitalne tehnologije ključni su čimbenik za postizanje ciljeva održivosti iz europskog zelenog plana.

U tu svrhu Europska komisija (dalje: EK) predstavila je Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće“ (dalje: Prijedlog).

Prijedlog se oslanja na Digitalni kompas, koji ima četiri glavne točke: digitalne vještine, digitalna infrastruktura, digitalno poslovanje i digitalne javne usluge. Za svako od tih područja, unutar kojih će se ostvariti digitalno desetljeće Europe do 2030., postavljeni su posebni digitalni ciljevi.

EK u predstavljanju ovog Prijedloga navodi sljedeće digitalne ciljeve:

Stanovništvo s digitalnim vještinama i visokokvalificirani digitalni stručnjaci:

- najmanje 80 % građana u dobi od 16 do 74 godine ima barem osnovne digitalne vještine;
- najmanje 20 milijuna zaposlenih stručnjaka u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) s podjednakim udjelom žena i muškaraca;

Sigurna, učinkovita i održiva digitalna infrastruktura:

- sva su europska kućanstva pokrivena gigabitnom mrežom i sva su naseljena područja pokrivena 5G mrežom;
- proizvodnja najsuvremenijih i održivih poluvodiča u Uniji čini barem 20 % vrijednosti svjetske proizvodnje;
- u Uniji je u upotrebi najmanje 10 000 klimatski neutralnih i iznimno sigurnih „rubnih čvorova”, razmještenih tako da je poduzećima zajamčen pristup podatkovnim uslugama s niskom latencijom (nekoliko milisekundi) gdje god se nalaze;
- do 2025. Unija ima svoje prvo računalo s kvantnim ubrzanjem, što joj otvara put da do 2030. raspolaže vrhunskim kvantnim mogućnostima;

Digitalna transformacija poduzeća:

najmanje 75 % europskih poduzeća koristi se:

- uslugama računalstva u oblaku;
- velikim količinama podataka;
- umjetnom inteligencijom;
- više od 90 % malih i srednji poduzeća u Uniji doseglo je barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta;
- Unija potiče razvoj svojih inovativnih rastućih (scale-up) poduzeća i poboljšava njihov pristup financiranju, pa će se broj „jednoroga” u Europi barem udvostručiti;

Digitalizacija javnih usluga:

- ključne javne usluge građanima i poduzećima u Uniji u cijelosti su dostupne putem interneta;
- svi građani Unije imaju pristup svojoj medicinskoj dokumentaciji (elektronički zdravstveni zapisi (EHR));
- najmanje 80 % građana koristi digitalno identifikacijsko sredstvo.

Dodatno, prilikom predstavljanja Prijedloga EK je kao primarni cilj istaknula suradnju institucija Unije i država članica (dalje u tekstu: DČ) u pogledu postizanja sljedećih općih ciljeva:

- promicati antropocentrično, uključivo, sigurno i otvoreno digitalno okruženje u kojem su digitalne tehnologije i usluge u skladu s načelima i vrijednostima Unije te ih jačaju;
- ojačati kolektivnu otpornost DČ i smanjiti digitalni jaz, prije svega promicanjem osnovnih i specijaliziranih digitalnih vještina za sve i poticanjem razvoja visokoučinkovitih sustava digitalnog obrazovanja i osposobljavanja;

- postići digitalnu suverenost, prije svega sigurnom i pristupačnom digitalnom infrastrukturom koja može obraditi velike količine podataka koji omogućuju druga tehnološka postignuća, čime se podupire konkurentnost industrije Unije;
- promicati uvođenje i korištenje digitalnih mogućnosti za jednostavan i pravedan pristup digitalnim tehnologijama i podacima kako bi se postigla visoka razina digitalnog intenziteta i inovacija u poduzećima Unije, osobito malim i srednjim poduzećima;
- pobrinuti se da digitalne infrastrukture i tehnologije postanu održivije te energetske i resursno učinkovitije te da doprinose održivom kružnom i klimatski neutralnom gospodarstvu i društvu u skladu s europskim zelenim planom;
- olakšati usklađivanje uvjeta za ulaganja u digitalnu transformaciju u Uniji, među ostalim jačanjem sinergija između upotrebe sredstava Unije i nacionalnih sredstava te razvojem predvidivih regulatornih pristupa;
- pobrinuti se da se sve politike i programi relevantni za ostvarenje digitalnih ciljeva uzmu u obzir na usklađen i dosljedan način kako bi u cijelosti doprinijeli digitalnoj tranziciji;
- omogućiti da demokratski život, javne usluge i usluge zdravstvene zaštite i skrbi budu dostupni svima na internetu, osobito skupinama u nepovoljnom položaju, među ostalim osobama s invaliditetom, te da se pritom nude uključive, djelotvorne i personalizirane usluge i alati s visokim standardima sigurnosti i privatnosti;

EK i DČ zacrtat će smjerove djelovanja prema pojedinim ciljevima u razdoblju do 2030. na razini Unije i na nacionalnoj razini. EK će na godišnjoj razini pratiti napredak u odnosu na zacrtane smjerove i zatim zajedno s DČ ispravljati odstupanja i rješavati probleme neučinkovitosti.

Dodatno, EK predlaže uspostavu godišnjeg mehanizma suradnje s DČ koji će se sastojati od:

- strukturiranog, transparentnog i zajedničkog sustava praćenja u kojem će se napredak u ostvarenju pojedinog cilja do 2030. mjeriti indeksom gospodarske i društvene digitalizacije (DESI) te ključnim pokazateljima uspješnosti;
- godišnjeg izvješća o stanju digitalnog desetljeća u kojem će EK ocijeniti napredak i dati preporuke za djelovanje;
- višegodišnjih nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće po DČ, u kojima će one ukratko izložiti donesene ili planirane politike i mjere za potporu ostvarenju ciljeva do 2030.;
- strukturiranog godišnjeg okvira u kojem će EK i DČ na temelju preporuka i zajedničkih obveza djelovati u područjima s nedovoljnim napretkom i raspravljati o njima;
- mehanizam za potporu provedbi višedržavnih projekata.

Kako bi se zajamčio brz napredak Europe prema ciljevima digitalnog desetljeća, u predloženom okviru za upravljanje predviđen je sustav praćenja napretka koji se temelji na poboljšanom indeksu gospodarske i društvene digitalizacije (DESI) i izvješće o stanju digitalnog desetljeća. EK bi najprije zajedno s DČ zacrtala smjer djelovanja EU-a prema pojedinom cilju, a DČ bi zatim, unutar 6 mjeseci od stupanja Prijedloga na snagu, predložile nacionalne strateške planove za njihovo postizanje.

EK će svake godine Europskom parlamentu (dalje: EP) i Vijeću EU-a podnijeti izvješće o stanju digitalnog desetljeća kako bi:

- izložila izmjerenu uspješnost digitalizacije u odnosu na zacrtane smjerove djelovanja,
- uzimajući u obzir nacionalne okolnosti, DČ dala ciljane preporuke za postizanje ciljeva do 2030.

Ukoliko DČ smatra da ne treba poduzeti daljnje korake slijedom praćenja napretka i preporuka EK, dužna je to napismeno obrazložiti. Kada se iscrpe predviđeni koraci, ako EK zaključi da nacionalne mjere nisu dostatne i da ugrožavaju pravodobno ostvarenje općih i digitalnih ciljeva, Prijedlogom je predviđeno da može izvršiti svoje ovlasti temeljem Ugovora o funkcioniranju EU-a.

EK će do lipnja 2026. preispitati digitalne ciljeve s obzirom na tehnološke, gospodarske i društvene promjene.

Što se tiče dijela koji se odnosi na definicije pojmova, EK je istaknula da se za potrebe ovog Prijedloga primjenjuju sljedeće definicije:

- „indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI)” – to je godišnji skup analiza i mjernih pokazatelja na temelju kojeg EK prati opću digitalnu uspješnost Unije i DČ u nekoliko dimenzija politike, uključujući njihov napredak u ostvarenju digitalnih ciljeva iz članka 4.;

- „višedržavni projekti” – to su projekti velikih razmjera kojima se olakšava ostvarenje digitalnih ciljeva iz članka 4. i koji uključuju financiranje iz Unije i DČ te ispunjavaju uvjete iz članka 12.;

- „statistike” – odnosi se na statistike kako su definirane u članku 3. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 EP-a i Vijeća;

- „međusobni stručni pregled” – odnosi se na mehanizam preispitivanja u kontekstu godišnje suradnje utvrđene u članku 8. s pomoću kojeg se DČ mogu očitovati o određenim aspektima politika, mjera i djelovanja koje predloži određena DČ, osobito o njihovoj primjerenosti da doprinesu ostvarenju pojedinih digitalnih ciljeva iz članka 4., i koji može služiti za razmjenu primjera dobre prakse;

- „zacrtani smjer djelovanja” – to je pretpostavljeni put za ostvarenje digitalnih ciljeva iz članka 4. utvrđen po pojedinom digitalnom cilju do 2030. i utemeljen na povijesnim podacima, ako su dostupni.

Prijedlog snažan naglasak stavlja na uspostavu okvira za provedbu višedržavnih projekata, u kojima sudjeluju najmanje tri DČ i kojima se nastoje ostvariti posebni ciljevi definirani Prijedlogom pri čemu EK djeluje kao njihov akcelerator. Dodatno, predlaže se uspostava konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC) kao tijela s pravnom osobnosti putem kojeg se provode višedržavni projekti.

Moguća područja djelovanja u kojima se mogu organizirati višedržavni projekti su:

- (a) zajednička europska podatkovna infrastruktura i usluge;
- (b) primjena nove generacije pouzdanih procesora s niskom potrošnjom energije;
- (c) pospješivanje paneuropskog uvođenja koridora 5G;

- (d) nabava superračunala i kvantnih računala, povezanih s EuroHPC-om;
- (e) razvoj i uvođenje ultrasigurne kvantne i svemirske komunikacijske infrastrukture;
- (f) puštanje u rad mreže centara za sigurnosne operacije;
- (g) povezana javna uprava;
- (h) europska infrastruktura za usluge lanca blokova;
- (i) europski centri za digitalne inovacije;
- (j) visokotehnološka partnerstva za digitalne vještine u okviru Pakta za vještine;
- (k) drugi projekti koji ispunjavaju sve kriterije definirane u članku 12. Prijedloga i koji zbog društvenih, gospodarskih ili okolišnih promjena s vremenom postaju nužni za ostvarenje ciljeva programa politike za digitalno desetljeće.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

EU želi biti digitalno suveren u otvorenom i međusobno povezanom svijetu te provoditi politike u području digitalnih tehnologija koje građanima i poduzećima omogućuju da iskoriste održivu i prosperitetniju digitalnu budućnost u kojoj je na prvom mjestu čovjek. To uključuje uklanjanje slabih točaka i ovisnosti te ubrzavanje ulaganja.

Europsko vijeće istaknulo je potrebu za jačanjem digitalnog suvereniteta EU-a na samoodređen i otvoren način, tako da se dodatno unaprijede njegovi pozitivni aspekti i smanje nedostaci te pametnim i selektivnim djelovanjem, uz istodobno očuvanje otvorenih tržišta i globalnu suradnju. Kao korak u planiranju digitalnog razvoja EU-a za predstojeće desetljeće prepoznat je dokument „Digitalni kompas 2030.“ te se u okviru ovog dokumenta krenulo u izradu programa politike „Put u digitalno desetljeće“. Usto, Europsko vijeće pozvalo je EK da proširi instrumente politike EU-a namijenjene digitalnoj transformaciji, i na razini EU-a i na nacionalnoj razini, te da iskoristi sve raspoložive instrumente iz politika u području industrije, trgovine i tržišnog natjecanja te u području vještina, obrazovanja, istraživanja i inovacija, kao i instrumente za dugoročno financiranje, kako bi se olakšala digitalna transformacija EU-a.

Status dokumenta:

EK je 15. rujna 2021. podnijela Vijeću EU-a prijedlog te je u okviru nadležne radne skupine otpočela rasprava o dokumentu.

Na sastanku Radne skupine za telekomunikacije i informacijsko društvo 19. listopada 2021. održano je predstavljanje i rasprava o Poglavlju I.

Stajalište RH:

Prijedlog sadrži niz elemenata čiji je cilj utvrđivanje jasnih smjernica za digitalnu transformaciju Unije te strukturiranje i poticanje suradnje između institucija EU-a i DČ u svrhu ostvarivanja digitalnih ciljeva zadanih Komunikacijom o Digitalnom kompasu i drugim relevantnim strateškim aktima.

Republika Hrvatska (dalje: RH) podržava donošenje ovog teksta i provedbu istoga. Nadalje, RH podržava koncept djelovanja prema pojedinim ciljevima, praćenju i utvrđivanju postizanja napretka kroz postojeće i buduće mjerne instrumente.

RH pozdravlja nove inicijative čiji je cilj osiguranje bolje digitalne povezivosti, uključujući u području razvoja i uvođenja ultrasigurne kvantne i svemirske komunikacijske infrastrukture te podupire Prijedlog koji bi trebao pomoći u razvoju i primjeni digitalne infrastrukture, kao što su mreže vrlo velikog kapaciteta i koridori 5G.

Pritom RH prepoznaje poteškoće u odnosu na dijeljenje podataka i postizanje suglasnosti kako to učiniti na jedinstven način, kao i da razvoj zajedničke podatkovne infrastrukture i usluga, kao i nedostatak stručnjaka za ICT, predstavlja izazov za sve DČ.

RH podržava ciljeve navedenog paketa posebno uzimajući u obzir činjenicu kako su navedeni ciljevi velikim dijelom već ugrađeni u nacionalni plan za oporavak i otpornost koji u sebi sadrži znatnu digitalnu komponentu, te programe financirane sredstvima kohezijske politike u kojima je predviđena potpora za digitalne ciljeve.

Iz navedenog Prijedloga proizlazi obveza podnošenja nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće koji moraju biti u skladu s općim i digitalnim ciljevima utvrđenima u Prijedlogu te doprinositi njihovom ostvarenju na razini EU-a na godišnjoj razini. U slučaju donošenja nacionalnog strateškog plana, nesumnjivo će doći do preuzimanja istih mjera i projekata iz već utvrđenih akata strateškog planiranja u novi plan, pri čemu se postavlja pitanje njegove svrsishodnosti, osobito ukoliko za njega neće biti osigurana dodatna sredstva odnosno resursi za provedbu. Navedeno može predstavljati novo administrativno opterećenje za sva tijela državne uprave.

Dodatno, pritom nije jasno je li programom utvrđen izvor (su)financiranja nacionalnih strateških planova i u kojem iznosu za DČ. Jednako tako, nije jasno opisan postupak niti kriteriji ocjene nacionalnih strateških planova od strane EK-a, niti obveze koje proizlaze prihvaćanjem plana. Također, RH smatra kako je potrebno predvidjeti duže vremensko razdoblje za donošenje nacionalnih strateških planova od trenutno navedenih 6 mjeseci od stupanja Prijedloga na snagu.

Napominjemo i da su ciljevi utvrđeni u članku 4. Prijedloga postavljeni ambiciozno s obzirom na neujednačen stupanj digitalne razvijenosti DČ te da postoji mogućnost da se ti ciljevi neće ostvariti. Nadalje, smatramo da, s obzirom na planirani proces godišnjeg praćenja ispunjavanja ciljeva, mehanizam izvještavanja treba biti što jednostavniji za DČ.

Jednako tako, s obzirom na područja koja se navode u samom aktu, kao i predložene provedbene mehanizme višedržavnih projekata, upućujemo na potrebu usklađivanja procesa u različitim instrumentima i programima Unije. Specifično, s obzirom na predloženi mehanizam provedbe višedržavnih projekata kroz mehanizam zajedničkih poduzeća (eng. *joint undertakings*), upućujemo kako se radi o jednom od modela, temeljem čl. 187. Ugovora o

funkcioniranju EU-a, koji se koristi i u provedbi europskih partnerstava u programu Obzor Europa, a koja su rezultat, među ostalim, višegodišnjih komitoloških procesa, prvenstveno usmjerenih na racionalizaciju broja partnerstava i snažniju uključenost DČ u njihovu uspostavu i provedbu.

Dodatno, a u odnosu na spomenuta područja u aktu i prilogu, napominjemo kako područje računalstva visokih performansi već čini temelj jednog partnerstva i to upravo kroz Europsko zajedničko poduzeće za računalstvo visokih performansi (EuroHPC) kojeg je i RH član. Slijedom navedenog, potreban je komplementaran postup prilikom uspostava višedržavnih projekata s jasnom dodanom vrijednosti u odnosu na postojeće instrumente i inicijative EU-a, kao i područja u kojima se pokreću. Od iznimne je važnosti da se u popis područja za ulaganja putem međudržavnih projekata osobito uključe projekti za digitalizaciju ruralnih i otočnih područja, kako bi se nastavilo smanjivanje digitalnog jaza između urbanih i ruralnih područja. Također, RH smatra da se u područja djelovanja u prilogu Prijedloga treba uključiti i e-pravosuđe.

S obzirom da EK trenutno provodi studije procjene učinka, napominjemo da je za RH u ovoj fazi ključno da te studije dokažu dodanu vrijednost ovih ulaganja naspram aktivnosti oko kojih je dosad već postojao konsenzus za razdoblje 2021. - 2027., i to naročito za male DČ koje nemaju vlastitih infrastrukturnih kapaciteta za istu namjenu. Jednako je važno da se u razvoj ovih infrastruktura uključe dionici iz svih DČ EU-a. RH smatra da to mora biti jasno dokazano i procjenama učinka i novim prijedlozima akata u ovome području.

Nadalje, RH smatra da je potrebno dodatno objasniti mogućnost korištenja različitih financijskih instrumenata u vezi izgradnje mreža na teško dostupnim i komercijalno nezanimljivim područjima.

S obzirom na ciljeve zadane ovim Prijedlogom u odnosu na pokrivanje područja mrežama 5G bit će potrebna nadopuna Nacionalnog plana razvoja širokopojsnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. Ispunjenje navedenog cilja sigurno će biti financijski izazovno za operatore u RH. U tom smislu, neophodna su dodatna pojašnjenja vezano uz izvore sredstava koji će se koristiti u ispunjenju ovog cilja.

Zaključno, RH smatra kako će zadane vremenske okvire biti potrebno razmatrati u kontekstu svake DČ, uzimajući u obzir njihove polazišne digitalne točke i napredak na godišnjoj razini.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

Iznesena u rubrici „stajalište RH“.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

DČ načelno podržavaju Prijedlog. Na sastanku Radne skupine za telekomunikacije i informacijsko društvo Vijeća EU 19. listopada 2021., EK je predstavila Prijedlog. Osim predstavljanja, održana je i rasprava o Poglavljima I. i II.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

DE je istaknula da se slažu da je jako važno podignuti ljestvicu digitalnih kompetencija EU-a, s naglaskom na postizanje ciljeva vezanih uz digitalnu suverenost EU-a.

PT je pozdravio ovaj prijedlog te je istaknuo potrebu za uključivanjem start-up poduzeća u opće ciljeve.

DK podupire ciljeve za poduzeća i javne usluge te traži uvođenje posebnih ciljeva koji će biti otporni na buduće digitalne izazove.

ES ističe važnost unošenja posebnog cilja kojim bi se definirala povezivost ruralnih područja.

FR ističe potrebu za jačanjem teksta oko digitalne suverenosti te predlažu unošenje dodatnih referenci na tehnologije (poluvodiči itd.), a ne samo infrastrukture.

Stav više DČ je da u tekstu treba dodatno istaknuti zelene aspekte i održivost.

PT, LT, BG – smatraju da su ciljevi pretjerano ambiciozni te traže definiranje minimalnih ciljeva.

AT želi da se stavi snažniji naglasak na uključenje žena – naglasak na ravnopravnost spolova.

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ, EK i Predsjedništva EU:

-

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Usvajanjem ovog plana ne bi trebalo doći do izmjena zakona u hrvatskom sustavu, ali se uz plan vežu aktivnosti koje bi trebale biti regulirane novim zakonodavnim okvirima, kao što je na primjer najavljeni Akt o čipovima (*Chip Act*) koji bi trebao dati novi europski okvir za proizvodnju čipova i poluvodiča, a čime bi mogao utjecati na izmjene Zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda (NN 173/2003).

Izgledno je da bi Prijedlog mogao imati utjecaj na donošenje više novih akata, no u ovoj fazi teško je izrijekom navoditi zakone na koje bi se to moglo odnositi.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

U ovoj fazi još nije definiran.

Bruxelles, 15.9.2021.
COM(2021) 574 final

2021/0293 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće”

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2021) 247 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Razlozi i ciljevi prijedloga

Komisija je 9. ožujka 2021. donijela komunikaciju „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” („Komunikacija o Digitalnom kompasu”)¹. U Komunikaciji su predstavljeni vizija, ciljevi i pristupi za uspješnu digitalnu transformaciju Europske unije do 2030. Ta je transformacija ključna i za prelazak na klimatski neutralno, kružno i otporno gospodarstvo. EU želi biti digitalno suveren u otvorenom i međusobno povezanom svijetu te provoditi politike u području digitalnih tehnologija koje građanima i poduzećima omogućuje da iskoriste održivu i prosperitetniju digitalnu budućnost u kojoj je na prvom mjestu čovjek. To uključuje uklanjanje slabih točaka i ovisnosti te ubrzavanje ulaganja. Komunikacija je odgovor na poziv Europskog vijeća za donošenje „Digitalnog kompasa” i temelji se na Komisijinoj digitalnoj strategiji iz veljače 2020.² U Komunikaciji se predlaže prihvaćanje skupa digitalnih načela, pokretanje sve važnijih višedržavnih projekata i priprema zakonodavnog prijedloga kojim će se uspostaviti čvrst okvir za upravljanje putem mehanizma praćenja i suradnje s državama članicama kako bi se zajamčio napredak, odnosno programa politike „Put u digitalno desetljeće”.

U zaključcima od 25. ožujka 2021. Europsko vijeće naglasilo je važnost digitalne transformacije za oporavak, blagostanje, sigurnost i konkurentnost Unije te za dobrobit naših društava. Istaknulo je potrebu za jačanjem digitalnog suvereniteta EU-a na samoodređen i otvoren način, tako da se dodatno unaprijede njegovi pozitivni aspekti i smanje nedostaci, te pametnim i selektivnim djelovanjem, uz istodobno očuvanje otvorenih tržišta i globalnu suradnju. Prepoznalo je komunikaciju „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” kao korak u planiranju digitalnog razvoja EU-a za predstojeće desetljeće. Pozvalo je da se tu komunikaciju brzo prouči u cilju izrade predviđenog programa politike „Put u digitalno desetljeće”. Usto, pozvalo je Komisiju da proširi instrumente politike Europske unije namijenjene digitalnoj transformaciji, i na razini Europske unije i na nacionalnoj razini, te da iskoristi sve raspoložive instrumente iz politika u području industrije, trgovine i tržišnog natjecanja te u području vještina, obrazovanja, istraživanja i inovacija, kao i instrumente za dugoročno financiranje, kako bi se olakšala digitalna transformacija.

U Komunikaciji o Digitalnom kompasu najavljeno je i da će Komisija predstaviti skup digitalnih načela i prava u međuinstitucijskoj svečanoj izjavi Europske komisije, Europskog parlamenta i Vijeća na temelju prijedloga Europske komisije. Prijedlog će se temeljiti na iskustvu iz provedbe europskog stupa socijalnih prava i na nedavnim inicijativama država članica u tom području, osobito inicijativi Lisabonska deklaracija – Digitalna demokracija sa svrhom, koju je pokrenulo portugalsko predsjedništvo Vijeća.

„Putem u digitalno desetljeće” Europska unija želi se osigurati da će Europska unija ostvariti svoje ciljeve digitalne transformacije našeg društva i gospodarstva u skladu s vrijednostima EU-a i time učvrstiti naše vodstvo u digitalnom području te promicati uključive i održive

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće, COM(2021) 118 final/2, 9. 3. 2021.

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izgradnja digitalne budućnosti Europe, COM(2020) 67 final, 19. 2. 2020.

digitalne politike u čijem je središtu čovjek i koje jačaju položaj naših građana i poduzeća. Namjera je ostvariti digitalnu transformaciju EU-a u skladu s tom vizijom uspostavom jasnog, strukturiranog i zajedničkog procesa do tog cilja.

Radi toga se u programu „Put u digitalno desetljeće” utvrđuju konkretni digitalni ciljevi koji bi se trebali ostvariti u cijeloj Uniji do kraja desetljeća, kako je isprva opisano u Komunikaciji o Digitalnom kompasu. Zatim se utvrđuje novi oblik upravljanja s državama članicama putem mehanizma godišnje suradnje između institucija Unije i država članica kako bi Unija zajednički ostvarila tu ambiciju. Digitalni ciljevi za 2030. temelje se na četiri glavne točke: digitalne vještine, digitalna infrastruktura, digitalizacija poduzeća i javnih usluga.

U svijetu sutrašnjice digitalne vještine, osnovne i napredne, imat će središnju ulogu u jačanju naše kolektivne otpornosti kao društva: samo digitalno spremni i sposobni građani te visokokvalificirana radna snaga s digitalnim vještinama mogu biti gospodari vlastite sudbine te odlučni i sigurni u svoje mogućnosti, vrijednosti i odluke. Iako se, naravno, u skladu s Akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava i Akcijskim planom za digitalno obrazovanje³, nastoji da cijelo stanovništvo Europske unije stekne osnovne digitalne vještine, u „Putu u digitalno desetljeće” zacrtan je cilj da do 2030. najmanje 80 % građana u dobi od 16 do 74 godine ima barem osnovne digitalne vještine. Digitalnim osposobljavanjem i obrazovanjem moraju se stjecati specijalizirane digitalne vještine koje će građanima omogućiti zapošljavanje na kvalitetnim radnim mjestima i izgradnju karijere koja ih ispunjava. Usto, bit će važno riješiti problem manjka radne snage s vještinama u području kibersigurnosti u EU-u jer je to važna komponenta u zaštiti EU-a od kiberprijetnji. Zato će si EU uz cilj razvijanja osnovnih digitalnih vještina utvrđen u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava zadati i cilj da u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija bude zaposleno 20 milijuna stručnjaka, uz podjednak udio žena i muškaraca.

Ako su vještine nužan preduvjet, održiva digitalna infrastruktura za povezivost, mikroelektronika i mogućnost obrade velike količine podataka glavni su čimbenici koji omogućuju iskorištavanje prednosti digitalizacije, daljnji tehnološki razvoj i digitalno vodstvo Europe. Izvrsna i sigurna povezivost za sve i svugdje u Europi, uključujući ruralna i udaljena područja⁴, omogućit će europskim građanima i poduzećima da potpuno iskoriste mogućnosti digitalnog desetljeća. Potrebe društva za sve većim brzinama preuzimanja i slanja podataka neprestano rastu. Mreže s gigabitnim brzinama trebale bi do 2030. biti dostupne po povoljnim uvjetima svima kojima treba ili žele toliki kapacitet, a sva naseljena područja trebala bi biti pokrivena 5G mrežom. Isto tako, mikroprocesori su temelj većine ključnih, strateških lanaca vrijednosti kao što su povezani automobili, telefoni, internet stvari, računala visokih performansi, rubna računala i umjetna inteligencija. Stoga bi proizvodnja vrhunskih i održivih poluvodiča u Europi, uključujući procesore, do 2030. trebala činiti barem 20 % vrijednosti svjetske proizvodnje (pritom se misli na proizvodne kapacitete za tehnološke čvorove manje od 5 nm, s time da su cilj 2-nanometarski čvorovi deset puta veće energetske učinkovitosti nego danas). Usto, u EU-u bi do 2030. trebalo biti u upotrebi 10 000 klimatsko neutralnih i

³ Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027. Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu, COM(2020) 624 final.

⁴ Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a. COM(2021) 345 final.

iznimno sigurnih rubnih čvorova⁵, razmještenih tako da je poduzećima zajamčen pristup podatkovnim uslugama s niskom latencijom gdje god se nalaze.

Sve te tehnologije, osim što će biti pospješitelji razvoja, činit će okosnicu novih proizvoda, proizvodnih procesa i poslovnih modela utemeljenih na pravednoj razmjeni podataka⁶ u podatkovnom gospodarstvu. U tom se smislu ne smije zanemariti nijedno poduzeće. Transformacija poduzeća ovisit će o njihovoj sposobnosti brzog i sveobuhvatnog usvajanja novih digitalnih tehnologija, među ostalim u industrijskim i uslužnim ekosustavima koji trenutačno zaostaju. To je osobito važno za mala poduzeća koja čine okosnicu europskog gospodarstva. Zato bi se do 2030. barem 75 % europskih poduzeća trebalo koristiti uslugama računalstva u oblaku, velikim količinama podataka i umjetnom inteligencijom, a više od 90 % europskih MSP-ova trebalo bi doseći barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta. Posebnu pozornost valja posvetiti najsvremenijim i disruptivnim inovacijama kojima se namjerava udvostručiti broj „jednoroga” u Europi do 2030. poticanjem razvoja EU-ovih inovativnih rastućih (*scale-up*) poduzeća i poboljšanjem njihova pristupa financiranju.

Naposljetku, do 2030. svatko mora imati pristup demokratskom životu i javnim uslugama na internetu u najkvalitetnijem digitalnom okruženju koje omogućuje jednostavne, učinkovite i personalizirane usluge i alate s visokim standardima sigurnosti i zaštite privatnosti. „Uprava kao platforma” nov je pristup izradi digitalnih javnih usluga⁷. Cilj je da se do 2030. ključne javne usluge dostupne europskim građanima i poduzećima u cijelosti pružaju putem interneta, da svi europski građani imaju pristup medicinskoj dokumentaciji (e-zapisima) i da 80 % građana koristi digitalno identifikacijsko sredstvo⁸.

Za ostvarenje tih ciljeva potreban je zajednički trud svih država članica i na razini Unije uz, prema potrebi, zajednička ulaganja. To je moguće samo na usklađen, ukljuživ i održiv način, putem promišljeno koordiniranog usklađivanja na razini Unije. To je cilj novog sustava upravljanja utvrđenog u programu „Put u digitalno desetljeće”.

Sustav podrazumijeva praćenje digitalnog napretka i izvješćivanje o njemu u godišnjem izvješću o stanju digitalnog desetljeća koje se podnosi Parlamentu i Vijeću. Tom će prilikom Komisija iznijeti Vijeću i Parlamentu svoju stratešku procjenu digitalne transformacije EU-a, a državama članicama predložiti mjere i djelovanja ili raspraviti zajedničke obveze koje su preuzele Komisija i države članice.

Za ostvarenje europske vizije digitalnog desetljeća potrebni su digitalni kapaciteti u četiri područja Digitalnog kompasa, koji se pak mogu ostvariti samo ako države članice i Unija udruže resurse. Ulaganje u višedržavne projekte potrebnih razmjera i kritična masa nužni su kako bi se industriji omogućilo da bude u samom vrhu u inovacijama i da bude globalno konkurentna te da Unija učvrsti digitalnu suverenost. Međutim, nije lako olakšati koordinaciju

⁵ „Rubni čvorovi” su računala povezana s mrežom i smještena blizu fizičke krajnje točke (ili u njoj) gdje se generiraju podaci. Rubni čvorovi nude distribuiranu obradu podataka i mogućnosti pohrane s niskom latencijom, bez potrebe za prijenosom podataka u udaljen centralizirani podatkovni centar ili infrastrukturu u oblaku.

⁶ U skladu s načelima za podatke FAIR takvi bi podaci u pravilu trebali biti dostupni, pristupačni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi. <https://www.force11.org/group/fairgroup/fairprinciples>.

⁷ Vidjeti i Berlinsku deklaraciju o digitalnom društvu i digitalnoj upravi utemeljenoj na vrijednostima iz 2020.

⁸ Predstojeći prijedlog o europskom prostoru za zdravstvene podatke pridonijet će ostvarenju tog cilja.

i uspostaviti djelotvorne i brze procese, među ostalim, kako je pozvalo Europsko vijeće, „s pomoću odgovarajućih instrumenata za potporu projektima koji obuhvaćaju više zemalja”, kako bi se države članice potaklo da udruže snage. Premda nekoliko instrumenata postoji, EU-ov paket instrumenata manjkav je kad je riječ o kombiniranju financiranja iz država članica, proračuna EU-a i privatnih ulaganja u svrhu uvođenja i rada infrastrukture i usluga od zajedničkog interesa, izvan područja istraživanja.

Radi toga se programom „Put u digitalno desetljeće” nastoji pružiti potpora pokretanju i vođenju višedržavnih projekata te urediti njihova koordinacija. Programom se predviđa pravna struktura koja omogućuje brzu i fleksibilnu organizaciju i provedbu projekata koje sufinanciraju nekoliko država članica, Komisija, Grupa EIB-a, javni i privatni ulagatelji te druge privatne strane, ponajprije kako bi se u više zemalja uvele digitalna infrastruktura i/ili usluge velikih razmjera i pritom se osiguralo da ostanu otvorene svim zainteresiranim državama članicama i stranama.

Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Programom politike „Put u digitalno desetljeće” dopunjavaju se, ispunjavaju i ostvaruju vizija, ciljevi i mjere iz Komunikacije o Digitalnom kompasu te se nastoji konsolidirati mjere utvrđene u strategiji za izgradnju digitalne budućnosti Europe iz 2019.⁹ i zajamčiti da se učinkovito provedu. Ovaj je Prijedlog ujedno u skladu s Komunikacijom Komisije o ažuriranju nove industrijske strategije za 2020.¹⁰, u kojoj se utvrđuju područja strateških ovisnosti zbog kojih mogu nastati slabe točke kao što su nestašice u opskrbi ili kibersigurnosni rizici. Prijedlog je u skladu i s ciljevima Opservatorija za ključne tehnologije, čiji je cilj pomoći da se utvrde postojeće i moguće buduće digitalne strateške ovisnosti Unije te pridonijeti jačanju njezine digitalne suverenosti.

Dosljednost u odnosu na druge politike Unije

Ova se Odluka oslanja i na postojeće prijedloge politika (npr. Akt o upravljanju podacima¹¹, Akt o digitalnim uslugama¹², Akt o digitalnim tržištima¹³ i akti u okviru Strategije za kibersigurnost¹⁴) i proračunske instrumente Unije (npr. kohezijski programi, Instrument za tehničku potporu, program Digitalna Europa¹⁵, Obzor Europa¹⁶ i InvestEU¹⁷) te na izdvajanje

⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izgradnja digitalne budućnosti Europe, COM(2020) 67 final, 19. 2. 2020.

¹⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe” COM(2021) 350 final.

¹¹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskom upravljanju podacima (Akt o upravljanju podacima), COM(2020) 767 final.

¹² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i izmjeni Direktive 2000/31/EZ, COM(2020) 825 final.

¹³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pravednim tržištima neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru (Akt o digitalnim tržištima), COM(2020) 842 final.

¹⁴ Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću: Strategija EU-a za kibersigurnost za digitalno desetljeće, JOIN(2020) 18 final.

¹⁵ Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240, SL L 166, 11.5.2021., str. 1.

¹⁶ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013, SL L 170, 12.5.2021., str. 1.

minimalno 20 % sredstava za digitalnu tranziciju iz Mehanizma za oporavak i otpornost¹⁸. Ovaj je Prijedlog u skladu i sa strategijom za sigurnosnu uniju¹⁹, programom vještina za Europu, Akcijskim planom za digitalno obrazovanje²⁰ i oslanja se na Izvješće o strateškim predviđanjima 2021.²¹, koji je temelj globalnog vodstva EU-a na putu prema 2050.

Ovaj je Prijedlog u skladu i s inicijativama koje je predstavila Komisija u okviru paketa mjera za zeleni plan²².

Iako se program politike „Put u digitalno desetljeće” odnosi samo na države članice EU-a, paralelno će se nastaviti suradnja s trećim zemljama, kako je navedeno i u Komunikaciji o Digitalnom kompasu. Naime, suradnja s EU-ovim partnerima iz susjedstva i partnerima u postupku proširenja temeljit će se, među ostalim, na relevantnim aspektima tog programa politike i oni će biti predmet te suradnje, a to će, prema potrebi, otvoriti put potpunoj integraciji.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

Pravna osnova

Pravna je osnova ove Odluke članak 173. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Člankom 173. stavkom 3. UFEU-a propisano je da Europski parlament i Vijeće, odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom, mogu odlučiti o posebnim mjerama koje podupiru djelovanje poduzeto u državama članicama radi stvaranja potrebnih uvjeta za konkurentnost industrije Unije. Ta pravna osnova primjerena je s obzirom na to da se ovom Odlukom nastoji ubrzati digitalna transformacija industrije EU-a, učvrstiti digitalna suverenost, povećati industrijski kapaciteti, olakšati razvoj inovativnih novoosnovanih (*start-up*) poduzeća te malih i srednjih poduzeća (MSP-ova) te potaknuti nova ulaganja u inovacije, istraživanje i tehnološki razvoj.

Zato je osobito važno što se Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost omogućuju reforme i ulaganja u digitalne tehnologije, infrastrukturu, vještine i procese kako bi se povećala svjetska konkurentnost Unije te pomoglo da se diversifikacijom ključnih lanaca opskrbe povećaju otpornost i inovativnost te smanji ovisnost Unije. Reformama i ulaganjima konkretno bi se trebali pospješiti digitalizacija usluga i razvoj digitalne i podatkovne infrastrukture, klastera i centara za digitalne inovacije te otvorenih digitalnih rješenja. Digitalna tranzicija trebala bi potaknuti i digitalizaciju MSP-ova. Ulaganja u digitalne tehnologije trebala bi biti u skladu s načelima interoperabilnosti, energetske učinkovitosti i zaštite osobnih podataka, omogućiti sudjelovanje MSP-ova i novoosnovanih (*start-up*) poduzeća te promicati upotrebu rješenja otvorenog koda.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017, SL L 107, 26.3.2021., str. 30.

¹⁸ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost, SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

¹⁹ Komunikacija o strategiji EU-a za sigurnosnu uniju. COM(2020) 605 final.

²⁰ Komunikacija o Akcijskom planu za digitalno obrazovanje 2021.–2027. COM(2020) 624 final.

²¹ COM(2021) 750 final od 8.9.2021. – „Izvješće o strateškim predviđanjima 2021. – Sposobnost i sloboda djelovanja EU-a”.

²² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hr.

Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Ovo je inicijativa u području podijeljene nadležnosti u kojem bi se trebalo posvetiti relevantnim prekograničnim i transnacionalnim problemima.

Digitalna transformacija odnosi se na sva područja politike i zahtijeva zajedničko djelovanje raznih dionika te sudjelovanje država članica, među ostalim preko granica. Za zapreke na koje će se naići pri ostvarivanju ciljeva bit će potreban brz i koordiniran odgovor na razini EU-a. Poštovanje zajedničkih načela i ciljeva, udruživanje resursa, izgradnja kapaciteta i njihova opća primjena u cijeloj Uniji mogu ojačati cijelo gospodarstvo EU-a te omogućiti Uniji da bude svjetski konkurentna i da oblikuje svjetsku digitalnu transformaciju koja ima uporište u europskim temeljnim vrijednostima i pravima. Izostanak ulaganja, uvođenja tehnologija i razvoja digitalnih vještina građana kako bi mogli potpuno iskoristiti digitalne tehnologije mogao bi ograničiti sposobnost EU-a za rješavanje gorućih klimatskih problema i drugih pitanja održivosti.

Djelovanje na razini EU-a očito je najbolji način da se europski akteri potaknu na ostvarenje zajedničkih vizija i ciljeva te da donesu zajedničke tehnološke planove koji pružaju temelj za globalne standarde i norme. To je ključno kako bi se stvorila ekonomija razmjera i opsega te kritična masa potrebna za najsuvremenije kapacitete te tako ograničili (ako ne i izbjegli) rascjepkani pristupi u EU-u i nedostatna nacionalna rješenja.

Očekuje se da će taj novi oblik upravljanja, putem okvira za izvješćivanje i funkcionalnog mehanizma praćenja i suradnje između država članica i Komisije, donijeti državama članicama i dionicima veće gospodarske i društvene koristi te koristi za okoliš. Pouzdan mehanizam praćenja i suradnje omogućit će da EU i njegove države članice kolektivno ostvare ciljeve digitalnog desetljeća te iznađu koordinirana, djelotvorna i financijski prihvatljiva rješenja za zajedničke probleme. Opsežnim izvješćivanjem postići će se transparentnost za sve dionike. To je nužno zbog toga što su potrebe za ulaganjima u digitalnu transformaciju u narednom desetljeću znatne.

Proporcionalnost

Ovaj se Prijedlog oslanja na postojeće inicijative politike i pravne okvire te je razmjeran za ostvarenje ciljeva koji su u njemu navedeni. Kao prvo, ovim se programom politike dopunjava Komunikacija o Digitalnom kompasu, u kojoj je najavljena njegova priprema i koju je u potpunosti podržalo Europsko vijeće.

Njime se ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje njegovih ciljeva jer se uspostavlja novi mehanizam za strukturiranu i transparentnu suradnju između država članica i Komisije, što bi trebalo omogućiti da se dogovorene politike, mjere i djelovanja uvedu na nacionalnoj razini i razini Unije. Nadalje, ovim Prijedlogom uređuje se da Komisija može državama članicama preporučiti politike, mjere i djelovanja koja se trebaju provesti na razini Unije i nacionalnoj razini, osobito državama članicama koje nisu dovoljno napredovale u ostvarenju utvrđenih ciljeva ili u kojima su utvrđeni nedostaci na temelju izvješća o stanju digitalnog desetljeća i naknadnog postupka suradnje. Ako država članica ne prilagodi nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće s obzirom na politike, mjere i djelovanja koje je predložila Komisija ili ako se razlozi zbog kojih to nije učinila smatraju nedostatnima, Komisija može donijeti preporuku, uključujući posebnu analizu načina na koji taj propust može utjecati na ostvarenje općih i digitalnih ciljeva na razini Unije. Države članice trebale bi u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir te preporuke, a ako odluče da neće uvažiti preporuku ili njezin bitan dio, trebale bi iznijeti i javno objaviti razloge za to.

Odabir instrumenta

U Komunikaciji o Digitalnom kompasu govori se o Digitalnom kompasu kao programu digitalne politike koji će donijeti Europski parlament i Vijeće u „redovnom zakonodavnom postupku”.

S obzirom na to da se program politike „Put u digitalno desetljeće” uglavnom odnosi na države članice i njime se uspostavlja mehanizam suradnje između Komisije i njih, najprikladniji pravni instrument je odluka. Odlukom će se mehanizam praćenja i suradnje u kojem sudjeluju Komisija i države članice kako bi podržale i ostvarile indikativne ciljeve EU-a utvrđene u odluci učiniti obvezujućim. Odluka proizvodi neposredne i izravne učinke na one kojima je upućena.

Stoga se predlaže da se program politike „Put u digitalno desetljeće” donese u obliku odluke na temelju članka 288. stavka 4. UFEU-a. Takva je odluka u cijelosti obvezujuća; u njoj je navedeno komu je upućena te je obvezujuća samo za adresate.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

Savjetovanja s dionicima

Komisija je potakla dionike i građane da iznesu mišljenja o svrsi i opsegu programa politike i konkretnim mjerama u okviru programa te je uzela u obzir dobivene povratne informacije. Komisija je objavila plan²³ za razdoblje za dostavu povratnih informacija u trajanju od četiri tjedna (od 24. lipnja do 22. srpnja 2021.). Usto, pokrenula je ciljano javno savjetovanje u trajanju od šest tjedana²⁴ (od 22. lipnja do 3. kolovoza 2021.) kako bi zainteresiranim dionicima omogućila da se očituju te da procijeni i pridobije podršku različitih dionika za razvoj programa politike. Otvoren je i prostor na platformi Futurium²⁵ za komunikaciju s dionicima o specifičnim pitanjima. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri obuhvatili svi relevantni dionici, uključujući predstavnike industrije, društva, Europskog parlamenta i država članica, Komisija je organizirala i događanje na visokoj razini (Digitalna skupština održana 1. lipnja), sudjelovala u međuinstitucijskoj raspravi sa zakonodavcima (Europski parlament i Vijeće) te održala savjetovanje s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom i Europskim odborom regija.

Dionici koji su sudjelovali u savjetovanju općenito su podržali Komisijinu inicijativu i namjeru da digitalnu ambiciju EU-a pretoči u konkretan operativni mehanizam praćenja i izvješćivanja. Podržali su to da Komisija učini taj sljedeći korak i uspostavi poseban mehanizam praćenja i suradnje kako bi organizirala suradnju među institucijama Unije i državama članicama. Postojeće strukture, praćenje i izvješćivanje trebalo bi uskladiti i pojačati na razini EU-a, pa bi strukturirano praćenje suradnje i napretka te izvješćivanje o njima na razini Unije dodalo znatnu vrijednost zajedničkoj viziji Europe spremne za digitalno doba.

²³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13089-Policy-programme-Digital-Decade-Compass_hr

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/consultations/consultation-and-discussion-forum-eus-2030-digital-decade-vision>

²⁵ <https://futurium.ec.europa.eu/en/digital-compass?language=hr>

Mnogi su ispitanici istaknuli da je uspjeh digitalne transformacije usko povezan s tehnologijama navedenima u Digitalnom kompasu. Odabrane glavne točke relevantne su, uravnotežene i dovoljno konkretne. Smatraju da će predstojeći program politike uvesti novi mehanizam praćenja i suradnje za blisku suradnju i uspješnu koordinaciju između Komisije i država članica. Taj je strateški pristup ključan za uspostavu odgovarajućih veza između država članica na političkoj i stručnoj razini radi uspješne provedbe višedržavnih projekata. Ispitanici smatraju da bi države članice i Komisija, osim na ciljevima, trebale više raditi na poticanju i koordinaciji ulaganja na razini EU-a u nekoliko prioritetnih područja koja proizlaze iz šireg digitalnog programa EU-a. Za potpunu i uspješnu digitalnu transformaciju u cijelom EU-u i na korist europskih građana, poduzeća i javne uprave potreban je sveobuhvatan i prilagođen regulatorni okvir. Njime će se postići vidljivost i sigurnost koja je privatnim i javnim akterima potrebna da bi primijenili instrumente za ostvarenje zajedničkih digitalnih ciljeva EU-a za 2030. Mnogi ispitanici smatraju da je za ubrzanje napretka u ostvarenju ciljeva digitalnog desetljeća najvažnije podržati i promicati suradnju i razmjenu primjera dobre prakse među državama članicama.

Neki su istaknuli i da bi trebalo dati prednost pružanju doprinosa društvenim ciljevima višeg reda te pritom redovito procjenjivati utjecaj digitalne transformacije na društvene ciljeve jer su kvaliteta i smjer digitalnog rasta također važni i potrebno ih je zajamčiti pomoću strateških prioriteta i načela koja će se koristiti uz kvantitativne pokazatelje. Mnogi su naglasili da je važno uzeti u obzir i bolje procijeniti posljedice koje digitalizacija u procesu digitalne transformacije ima na okoliš kako bi ih se moglo ublažiti, a da se digitalnim tehnologijama istodobno podupre zelena tranzicija.

Prikupljanje i primjena stručnog znanja

Komisija se oslonila na pouzdan i širok skup dokaza u prilog pristupu predloženom u Komunikaciji o Digitalnom kompasu i konkretiziranom ovim programom politike „Put u digitalno desetljeće”.

Kad je riječ o ciljevima i pokazateljima, u programu politike važnu ulogu ima poboljšani indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI), složen indeks kojim se prate digitalna uspjehnost Europe i napredak država članica EU-a u području digitalne konkurentnosti, što obuhvaća i analizu nacionalnih digitalnih politika. U dobivanju relevantnih podataka pomažu i ključne studije kojima se prikupljaju podaci za DESI o širokopojasnoj pokrivenosti i cijenama, komparativne analize e-uprave i anketiranje poduzeća. Pregledi pokazatelja digitalne otpornosti²⁶ daju cjelovitu sliku o slabim točkama i kapacitetima EU-a u digitalnom području, koji su povezani i s drugim dimenzijama otpornosti (zelenom, društvenom, gospodarskom i geopolitičkom).

Među mnogim studijama navedenima u Komunikaciji, studija koju je objavio institut McKinsey u rujnu 2020.²⁷ aktualna je i detaljna analiza izazova koje očekuju EU u digitalnoj transformaciji te mjera potrebnih da se ona što bolje iskoristi.

²⁶ Pregledi pokazatelja otpornosti | Europska komisija (europa.eu).

²⁷ McKinseyjevo izvješće, [Oblikovanje digitalne transformacije u Europi \(Shaping the digital transformation in Europe\)](#), rujna 2020.

Procjena učinka

Vodeći se smjernicama iz paketa instrumenata za bolju regulativu, Komisija je smatrala da procjena učinka nije potrebna i umjesto nje Prijedlogu odluke priložila je radni dokument službi Komisije. U komunikaciji „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće”, koju je podržalo Europsko vijeće, već je detaljno opisan mehanizam praćenja i suradnje koji je zadržan u ovom Prijedlogu odluke. Budući da je u Komunikaciji niz elemenata već utvrđen (npr. ciljevi, mehanizam praćenja i suradnje, okvir za provedbu višedržavnih projekata), ostalo je veoma malo prostora za promjene u smislu opcija politike, kojih je analiza temeljni dio procjene učinka.

U predloženoj je Odluci, u skladu s Komunikacijom, EU-ova ambicija da se Unija digitalizira do 2030. konkretizirana u zajedničke digitalne ciljeve razvrstane pod četiri glavne točke. U predloženoj se Odluci određuje samo kako će se ciljevi mjeriti. Nadalje, novi oblik upravljanja, putem mehanizma praćenja i suradnje, oslanja se ponajprije na postojeći DESI, složen indeks za praćenje digitalne uspješnosti EU-a, a koji će se unaprijediti s obzirom na nove ciljeve. Iako se predloženom Odlukom uređuje mehanizam praćenja i suradnje kojim se želi omogućiti praćenje napretka u ostvarenju ciljeva, konkretne mjere koje mogu biti predložene na temelju praćenja odredit će se u naknadnom iterativnom postupku suradnje između Komisije i država članica u obliku preporučenih mjera. Budući da će se konkretne mjere moći utvrditi tek nakon uspostave mehanizma praćenja i suradnje, točnije kao rezultat procesa praćenja, ne može se *ex ante* utvrditi kako će točno program utjecati u tom smislu.

Budući da je radiofrekvencijski spektar važan čimbenik za ostvarenje ciljeva digitalnog desetljeća, osobito za sigurnu, učinkovitu i održivu digitalne infrastrukture, države članice trebale bi izvješćivati i o svojim donesenim i budućim politikama i mjerama koje se odnose na dostupnost i mogućnost korištenja radiofrekvencijskog spektra za postojeće korisnike te potencijalne ulagatelje i operatore. Komisija može dati smjernice o tome kako najbolje ustrojiti te politike i mjere da bi se ispunili opći ciljevi i digitalni ciljevi iz ove Odluke. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost da Komisija predloži nove strateške smjerove ili mehanizme politike za radiofrekvencijski spektar u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/1972 od 11. prosinca 2018.

Programom politike „Put u digitalno desetljeće” predviđa se i mehanizam za pravnu strukturu kojim se omogućuje brza i fleksibilna organizacija i provedba višedržavnih projekata, osobito za uvođenje digitalne infrastrukture i/ili usluga velikih razmjera u više zemalja. Kombiniranje sredstava iz programa Unije kojim se centralizirano upravlja sa sredstvima koja dodijele države članice trebalo bi biti moguće i obuhvaćati, pod određenim uvjetima, doprinose iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kako je objašnjeno u 3. dijelu smjernica Komisije državama članicama o planovima za oporavak i otpornost²⁸. Pravnom strukturom uredit će se standardni mehanizmi za zajednička pitanja kao što su upravljanje projektom, odgovornost, vlasništvo i upravljanje podacima te objedinjavanje različitih izvora financiranja, koji mogu među ostalim uključivati programe Unije pod izravnim ili neizravnim upravljanjem, doprinose država članica i privatno financiranje. To će biti jedna od mogućnosti za provedbu višedržavnih projekata, a države članice mehanizam će moći koristiti na dobrovoljnoj osnovi. Pojednosti o financiranju, provedbi konkretnih projekata i sudjelovanju u njima te konkretna područja neće biti utvrđene u ovom programu politike. Bit će dostupne tek u predstojećim godinama i ovisiti o potpori država članica.

²⁸ Bruxelles, 22.1.2021. SWD(2021) 12 final.

Kao što je vidljivo iz navedenog, ovim se Prijedlogom ne definiraju konkretne bitne odluke politike, nego metodološki okvir i okvir upravljanja kojim se ne određuju buduće konkretne mjere koje će se na njemu temeljiti. Pojediniosti utjecaja predloženog okvira ovise o njegovoj daljnjoj provedbi (i operacionalizaciji) na razini EU-a i nacionalnoj razini. Na temelju navedenog Komisija je postojeće dokaze objedinila u radnom dokumentu službi koji je priložen Prijedlogu. Kad je riječ o višedržavnim projektima, radni dokument službi Komisije pokazuje, prvo, da je potreban postupovni okvir za ubrzanje njihove provedbe i, drugo, da državama članicama treba omogućiti da ih provode putem novog instrumenta koji se može upotrijebiti kad nijedan postojeći instrument nije primjeren za provedbu određenog višedržavnog projekta. Taj novi instrument, konzorcij za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC), ne podrazumijeva uspostavu novog tijela Unije i nije usmjeren na jedan višedržavni projekt, nego se njime uklanjaju manjkavosti EU-ova paketu instrumenata kad je riječ o kombiniranju financiranja iz država članica, proračuna EU-a i privatnih ulaganja u svrhu uvođenja i rada infrastrukture i usluga od zajedničkog interesa, izvan područja istraživanja.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ne utječe na proračun EU-a. Naime, nove zadaće koje Komisija preuzima kao akcelerator višedržavnih projekata provodit će se pomoću sredstava koja bi se u suprotnome iskoristila za *ad hoc* potporu projektima država članica u područjima obuhvaćenima višedržavnim projektima. Udruživanjem tih raspršenih sredstava povećat će se učinkovitost bez dodatnih troškova za proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Praćenje provedbe, evaluacija i izvješćivanje detaljnije su prikazani u opisu odredaba u nastavku. U osnovi, Komisija će svake godine izvješćivati Europski parlament i Vijeće o napretku programa „Put u digitalno desetljeće” podnošenjem **izvješća o stanju digitalnog desetljeća**. Na temelju tog izvješća pokreće se mehanizam praćenja i suradnje između Komisije i država članica, koji je detaljnije prikazan u opisu odredaba u nastavku.

Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga

Predmet i opseg Odluke utvrđeni su u **članku 1.**, kojim se uspostavlja program politike „Put u digitalno desetljeće”, uključujući povezani mehanizam praćenja i suradnje te praćenje. U **članku 2.** opisuju se opći ciljevi Odluke, među ostalim promicati antropocentrično, sigurno i otvoreno digitalno okruženje, ojačati kolektivnu otpornost država članica, uvesti sigurnu i pristupačnu digitalnu infrastrukturu, promicati uvođenje i korištenje digitalnih mogućnosti, omogućiti pristup demokratskom životu i javnim uslugama na internetu, pobrinuti se da digitalna infrastruktura i tehnologije postanu održivije te energetske i resursno učinkovitije te da se sve postojeće politike koje su važne za ostvarenje digitalnih ciljeva uzmu u obzir kako bi potpuno doprinijele digitalnoj tranziciji.

Članak 3. sadržava definicije određenih pojmova koji se koriste u Odluci.

U **članku 4.** utvrđuju se ciljevi na kojima bi institucije Unije i države članice trebale surađivati, razvrstane u četiri „glavne točke”: stanovništvo s digitalnim vještinama i visokokvalificirani digitalni stručnjaci; sigurna, učinkovita i održiva digitalna infrastruktura; digitalna transformacija poduzeća; digitalizacija javnih usluga. Četiri glavne točke sastoje se

od nekoliko dimenzija i poddimenzija. Komisija do lipnja 2026. treba preispitati ciljeve tako da se uzmu u obzir tehnološke, gospodarske i društvene promjene.

Napredak u ostvarenju ciljeva na razini Unije pratit će se (**članak 5.**) pomoću indeksa gospodarske i društvene digitalizacije (DESI). Radi toga će se dio dimenzija i pokazatelja DESI-ja uskladiti s ciljevima utvrđenima u Odluci. Praćenje ostvarenja ciljeva do 2030. temelji se na ključnim pokazateljima uspješnosti, koje Komisija svake godine određuje u okviru DESI-ja, savjetovanju s državama članicama te zacrtanim smjerovima djelovanja na razini EU-a, koje Komisija određuje u bliskoj suradnji s državama članicama. Komisija je ovlaštena provedbenim aktom utvrditi popis ključnih pokazatelja uspješnosti za praćenje svakog digitalnog cilja kad je to potrebno radi uspješnog praćenja ili kako bi se uzelo u obzir tehnološki napredak. Praćenje može obuhvaćati i prikaz rezultata na „semaforu”, odnosno sustav izvješćivanja u kojem boje semafora (tj. zelena, žuta i crvena) označavaju jesu li stvarni trendovi koji se prate na razini Unije dovoljni za ostvarenje ciljane vrijednosti određenog ključnog pokazatelja uspješnosti u usporedbi s predviđenim trendom.

Kako je opisano u **članku 6.**, Komisija će o napretku digitalne transformacije Unije izvješćivati u godišnjem izvješću Europskom parlamentu i Vijeću o stanju digitalnog desetljeća. To će izvješće uključivati DESI. Izvješće će obuhvaćati digitalnu tranziciju, prije svega napredak prema ostvarenju vizije za 2030. i odgovarajućih digitalnih ciljeva te opću usklađenost s općim ciljevima i digitalnim načelima sadržanima u [umetnuti naslov svečane izjave]. Sadržavat će i politike, mjere i djelovanja preporučena državama članicama te zajedničke obveze koje su Komisija i države članice predložile i preuzele. Komisija u izvješću može utvrditi preporučene mjere u smislu politika, mjera i djelovanja koje države članice trebaju provesti u područjima u kojima se napredak u ostvarenju digitalnih ciljeva smatra nedovoljnim i koje bi trebale uključiti u nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće. U okviru tih predloženih mjera uzet će se u obzir ishod kooperativnog dijaloga, uključujući komentare država članica, nakon prethodnog izvješća. Naime, Komisija može predložiti provedbu posebnih regulatornih mjera ili javnih intervencija radi poticanja dodatnih ulaganja u digitalne tehnologije i kapacitete, među ostalim razvojem višedržavnih projekata.

Člankom 7. predviđa se da bi države članice najkasnije pet mjeseci prije objave izvješća o stanju digitalnog desetljeća trebale Komisiji podnijeti nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće. Države članice u svojim će planovima opisati glavne postojeće i planirane politike, mjere i djelovanja za ostvarenje ciljeva digitalnog desetljeća; zacrtane nacionalne smjerove djelovanja koji se temelje na smjernicama koje je dala Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama; rokove provedbe planiranih politika, mjera i djelovanja, uključujući procjenu očekivanog vremena do početka utjecaja tih politika i mjera na ostvarenje ciljeva; opći pregled ulaganja potrebnih za ostvarenje ciljeva i doprinosa utvrđenih u nacionalnim planovima te opću procjenu izvora tih ulaganja. Nacionalni strateški planovi za digitalno desetljeće mogu sadržavati i prijedloge višedržavnih projekata. Ako je potrebno, kako bi se uzeli u obzir zaključci iz godišnjeg izvješća o stanju digitalnog desetljeća, države članice trebale bi dostaviti izmjene nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće koje se sastoje od politika, mjera i djelovanja koje namjeravaju poduzeti kako bi potaknule napredak u područjima na koja se odnose digitalni ciljevi. Komisija će državama članicama dati smjernice kako bi im pomogla u pripremi nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće. One će obuhvatiti odnos između zacrtanih smjerova djelovanja na razini Unije i nacionalnoj razini te način na koji bi države članice trebale prenijeti zacrtane smjerove djelovanja na razini Unije u svoje nacionalne smjerove djelovanja tako da uzmu u obzir različite nacionalne početne točke, resurse, komparativne prednosti i ostale bitne čimbenike.

Člankom 8. predviđa se godišnja suradnja između Komisije i država članica kako bi se ciljevi digitalnog desetljeća ostvarili kombinacijom inicijativa Unije i relevantnih nacionalnih politika, uzimajući u obzir prekogranične dimenzije digitalnih politika i ciljeva na razini Unije, osobito razvoj unutarnjeg tržišta. Države članice i Komisija blisko će surađivati kako bi utvrdile kako se mogu ukloniti nedostaci u područjima u kojima nije ostvaren dovoljan napredak za ostvarenje jednog ili više digitalnih ciljeva ili u područjima u kojima najnovije izvješće o napretku i dostupni podaci upućuju na znatne nedostatke i propuste. U tom kontekstu države članice bit će dužne predstaviti politike i mjere koje planiraju ili koje su donijele ili provele.

U okviru kooperativnog dijaloga Komisija i države članice razmotrit će i kako su kolektivno i individualno provele preporučene politike, mjere i djelovanja iz izvješća iz prethodne godine. Tom procjenom obuhvatit će posljedice mjera i djelovanja država članica i/ili procijeniti kad bi oni mogli proizvesti učinke. Obuhvatit će i potrebu za donošenjem mjera ili djelovanja, prilagodbom ili nadopunom već donesenih.

Komisija i jedna ili više država članica moći će u svakom trenutku tijekom godišnje suradnje preuzeti zajedničke obveze, među ostalim i organizaciju višedržavnih projekata, te dogovoriti mjere i djelovanja na razini Unije i nacionalnim razinama, uzimajući u obzir, među ostalim, provedbu drugih digitalnih politika i inicijativa. Te zajedničke obveze i druge mjere provest će se kako bi se ostvario napredak prema ostvarenju ciljeva digitalnog desetljeća, u skladu sa zacrtanim smjerovima djelovanja iz izvješća o stanju digitalnog desetljeća. Komisija i pojedinačne države članice moći će zatražiti održavanje sastanka Komisije i država članica. Takav će se sastanak održati pogotovo ako država članica predloži provedbu novog višedržavnog projekta ili zajedničko djelovanje za koje je potrebno sudjelovanje drugih država članica. Dotične države članice ili Komisija moći će zatražiti i međusobni stručni pregled.

Člankom 9. Komisiji se omogućuje da donese posebne preporuke ako određena država članica ne izmijeni nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće u skladu s predloženim politikama, mjerama i djelovanjima i ne navede zadovoljavajuće objašnjenje o tome zašto ne namjerava uzeti u obzir preporučena djelovanja. Ta će država članica takvu preporuku morati uzeti u obzir u najvećoj mogućoj mjeri i morat će objasniti kako je namjerava provesti. Preporuke koje izda Komisija prenijet će se Europskom parlamentu i Vijeću. Politike, mjere i djelovanja koje predloži Komisija i sadržane su u izvješću te posebne preporuke Komisije trebale bi nadopunjavati najnovije preporuke za pojedinu zemlju u kontekstu europskog semestra.

Suradnja Komisije i država članica bit će otvorena, učinkovita i transparentna i provodit će se putem odgovarajuće strukture koju uspostavi Komisija (**članak 10.**). Ta će struktura služiti i kao forum za međusobni stručni pregled između država članica. Nadalje, kako bi se postigla transparentnost i uključila javnost, Komisija i države članice surađivat će i sa svim zainteresiranim dionicima (među ostalim na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a osobito s tijelima za digitalnu transformaciju iz javnog sektora država članica te sa socijalnim partnerima, građanima i civilnim društvom) (**članak 11.**).

Člankom 12., kojim se uvodi skup odredaba o višedržavnim projektima, utvrđuju se ciljevi svojstveni višedržavnim projektima. Na najvišoj razini ti ciljevi uključuju doprinos projekta ciljevima za digitalnu transformaciju Unije do 2030. Ti se ciljevi zatim oblikuju u operativne zahtjeve. Člankom 12. Komisiji se daje ovlast da izdaje preporuke za organizaciju višedržavnog projekta ili da poziva države članice da sudjeluju u višedržavnom projektu te joj

se daje mogućnost organizacije višedržavnog projekta ili sudjelovanja u njemu kao zajedničke obveze. Okvirni popis mogućih područja aktivnosti u kojima se mogu organizirati višedržavni projekti nalazi se u **Prilogu**.

Pravila o odabiru i provedbi višedržavnih projekata navedena su u **članku 13**. Prvo, tim se člankom propisuje da će Komisija izvješću o stanju digitalnog desetljeća priložiti prilog u kojem će navesti strateška načela i prioritete u provedbi višedržavnih projekata te ažurirani popis projekata odabranih za provedbu. Drugo, navodi se otvoreni popis mogućih provedbenih instrumenata. Ako se odaberu postojeći provedbeni instrumenti, pravila primjenjiva na njih ne mijenjaju se ovom Odlukom i moraju se u cijelosti poštovati.

Postupovni okvir za ubrzanje provedbe višedržavnih projekata naveden je u **članku 14**. Predviđa se mehanizam koordinacije u dva koraka koji će se provesti u bliskoj suradnji Komisije i država članica. U prvom koraku sve se države članice pozivaju da iskažu interes za provedbu konkretnih višedržavnih projekata. U drugom koraku, ako postoji dovoljan interes država članica, Komisija će dati smjernice o provedbenom mehanizmu koji smatra najprimjerenijim za provedbu određenog projekta i o drugim strateškim aspektima njegove provedbe. Tehnička pomoć i drugi oblici potpore mogu se pružati u cijelom razdoblju provedbe projekta.

Člankom 15, uređuje se provedbeni mehanizam u obliku konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC). Očekuje se da će se EDIC uglavnom koristiti za višedržavne projekte koji se ne mogu provesti u okviru postojećih provedbenih mehanizama. Kako je dalje navedeno u tom članku, EDIC će imati pravnu osobnost. To znači da je pri podnošenju zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava Unije EDIC sam podnositelj zahtjeva i da se mora prijaviti podnošenjem prijedloga na poziv tijela koje dodjeljuje sredstva. Zahtjev ne može podnijeti treća strana, npr. država članica u ime EDIC-a, osim u slučaju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s više korisnika,

Člankom 16, propisuje se da se EDIC može uspostaviti na zahtjev država članica odlukom Komisije donesenom u okviru postupka komitologije.

Člancima koji slijede propisuju se pravila potrebna za neometano i poduzetno funkcioniranje EDIC-a. **Članak 17**, sadržava pravila članstva, prema kojima su države članice koje daju financijski ili nefinancijski doprinos članovi s pravom glasa, a druge države članice mogu biti promatrači. **Člankom 18**, uređuje se mehanizam upravljanja koji podliježe Komisijinim pravima veta u strogo određenim okolnostima. **Člankom 19**, propisuju se minimalni zahtjevi koje statut mora ispunjavati.

Naposljetku, **člankom 20**, propisana su pravila o odgovornosti primjenjiva na EDIC, **člankom 21**, primjenjivo pravo i nadležnost, **člankom 22**, pravila o likvidaciji te **člankom 23**, pravila o izvješćivanju i kontroli.

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće”

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 173. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) U komunikaciji „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” od 9. ožujka 2021.³ („Komunikacija o Digitalnom kompasu”) Komisija je iznijela viziju da se digitalnom tranzicijom do 2030. ojača položaj građana i poduzetaca. Pristup Unije digitalnoj transformaciji gospodarstva i društva trebao bi obuhvatiti digitalnu suverenost, uključenost, jednakost, održivost, otpornost, sigurnost, poboljšanje kvalitete života, poštovanje prava i želja građana te bi trebao doprinijeti dinamičnom, resursno učinkovitim i pravednom gospodarstvu i društvu u Uniji.
- (2) U izjavi od 25. ožujka 2021. Europsko vijeće navelo je da Komunikaciju o Digitalnom kompasu smatra korakom u planiranju digitalnog razvoja Europe za predstojeće desetljeće i potvrdilo u njoj utvrđenu viziju, uključujući zamisao da se donese program politike s čvrstom strukturom upravljanja i okvir za olakšavanje provedbe višedržavnih projekata koji su nužni za europsku digitalnu tranziciju u ključnim područjima. Pozvalo je Komisiju i da proširi instrumente politike Europske unije namijenjene digitalnoj transformaciji, i na razini Europske unije i na nacionalnoj razini, te da iskoristi sve raspoložive instrumente iz politika u području industrije, trgovine i tržišnog natjecanja te u području vještina, obrazovanja, istraživanja i inovacija, kao i instrumente za dugoročno financiranje, kako bi se olakšala digitalna transformacija.

¹ SL C , , str. .

² SL C , , str. .

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće”, COM(2021) 118 final/2.

- (3) Kako je navedeno u Komunikaciji Komisije o ažuriranju nove industrijske strategije za 2020.⁴, Europska unija treba odrediti sustave ključnih tehnologija i strateške sektore, smanjiti strateške slabosti i visokorizične ovisnosti koje bi mogle uzrokovati nestašice u opskrbi ili kibersigurnosne rizike te poticati digitalnu tranziciju. Time se naglašava važnost udruživanja država članica u svrhu potpore sektoru da prevlada te ovisnosti i izgradi potrebne strateške kapacitete. To je i u skladu s analizom iz Izvješća o strateškim predviđanjima 2021.⁵ U okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te pripreme nacionalnih planova za oporavak i otpornost Komisija je poticala države članice da koordinirano rade na provedbi višedržavnih projekata u digitalnom području. To je iskustvo pokazalo da je za realizaciju višedržavnih projekata potrebno da Komisija pomaže državama članicama da se koordiniraju te da se Unija pobrine za provedbene mehanizme koji olakšavaju zajednička ulaganja. Zajedno s drugim inicijativama Komisije, kao što je Opservatorij za ključne tehnologije⁶, trebalo bi uspostaviti upravljačku strukturu za provedbu Komunikacije o Digitalnom kompasu koja bi trebala pomoći da se utvrde sadašnje i buduće digitalne strateške ovisnosti Unije te doprinijeti jačanju njezine digitalne suverenosti.
- (4) U Komunikaciji Komisije o europskom zelenom planu⁷ naglašeno je da bi Europa trebala iskoristiti potencijal digitalne transformacije jer je među ključnim čimbenicima za postizanje ciljeva zelenog plana. Unija bi trebala promicati potrebnu digitalnu transformaciju i ulagati u nju jer su digitalne tehnologije presudne za postizanje ciljeva održivosti zelenog plana u mnogim sektorima. Digitalne tehnologije kao što su umjetna inteligencija, 5G, računalstvo u oblaku i računalstvo na rubu mreže te internet stvari mogu ubrzati i povećati učinak politika borbe protiv klimatskih promjena i zaštite okoliša. Digitalizacija pruža i nove mogućnosti za daljinsko praćenje onečišćenja zraka i vode ili za praćenje i optimizaciju korištenja energije i prirodnih resursa. Europi je potreban digitalni sektor kojem je u središtu održivost kako bi digitalne infrastrukture i tehnologije postale dokazivo održivije, energetske i resursno učinkovitije te doprinosile održivom kružnom i klimatski neutralnom gospodarstvu i društvu u skladu s europskim zelenim planom.
- (5) Trebalo bi provesti mjere predviđene u Komunikaciji o Digitalnom kompasu kako bi se intenzivirale aktivnosti utvrđene u strategiji „Izgradnja digitalne budućnosti Europe” oslanjajući se na postojeće instrumente Unije (kao što su kohezijski programi, Instrument za tehničku potporu, Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća⁸, Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća⁹ i Uredba

⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe”, 5.5.2021. COM(2021) 350 final.

⁵ COM(2021) 750 final od 8.9.2021. – „Izvješće o strateškim predviđanjima 2021. – Sposobnost i sloboda djelovanja EU-a”.

⁶ Akcijski plan o sinergijama između civilne, obrambene i svemirske industrije, 22.02.2021., COM(2021) 70 final, mjera 4.

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom Vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Europski zeleni plan”, 11.12.2019. COM(2019) 640 final.

⁸ Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240 (SL L 166, 11.5.2021., str. 1.).

⁹ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1.).

(EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰) te na sredstva dodijeljena za digitalnu tranziciju na temelju Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹. Stoga bi ovom Odlukom trebalo uspostaviti program politike „Put u digitalno desetljeće” kako bi se ostvarila, ubrzala i oblikovala uspješna digitalna transformacija gospodarstva i društva Unije.

- (6) Radi praćenja smjera djelovanja Unije kad je riječ o napretku digitalne transformacije, trebalo bi zadati digitalne ciljeve. Ti ciljevi trebaju biti povezani s konkretnim područjima u kojima bi trebalo ostvariti kolektivan napredak u Uniji. Ciljevi prate četiri glavne točke utvrđene u Komunikaciji o Digitalnom kompasu, određene kao ključna područja za digitalnu transformaciju Unije: digitalne vještine, digitalna infrastruktura, digitalizacija poduzeća i javnih usluga.
- (7) Digitalne vještine, osnovne i napredne, ključne su za jačanje kolektivne otpornosti društva Unije. Građani koji su spremni i sposobni za digitalno doba moći će iskoristiti mogućnosti digitalnog desetljeća. Nadalje, digitalnim osposobljavanjem i obrazovanjem trebale bi se stjecati specijalizirane digitalne vještine koje će građanima omogućiti zapošljavanje na kvalitetnim radnim mjestima i izgradnju karijere koja ih ispunjava u mnogo većim brojevima nego danas i uz podjednak udio žena i muškaraca. Osim toga, održiva digitalna infrastruktura za povezivost, mikroelektroniku i mogućnost obrade velike količine podataka glavni je čimbenik koji omogućuje iskorištavanje pogodnosti digitalizacije, daljnji tehnološki razvoj i digitalno vodstvo Europe. Potrebna je izvrsna i sigurna povezivost za sve i svugdje u Europi, među ostalim u ruralnim i udaljenim područjima¹². Potrebe društva za sve većim kapacitetima za preuzimanje i slanje podataka neprestano rastu. Mreže s gigabitnim brzinama do 2030. trebale bi postati dostupne i pristupačne svima kojima treba ili žele toliki kapacitet. U budućnosti se usto očekuje porast potražnje za mikroprocesorima, koji su već danas temelj većine ključnih, strateških lanaca vrijednosti, osobito za onima najinovativnijima. Klimatski neutralni rubni čvorovi visoke sigurnosti jamče poduzećima pristup podatkovnim uslugama s niskom latencijom gdje god se nalaze i očekuje se da će i kvantno računalstvo biti ključni pospješitelj razvoja.
- (8) Sve te tehnologije, osim što će biti pospješitelji razvoja, činit će okosnicu novih proizvoda, proizvodnih procesa i poslovnih modela utemeljenih na pravednoj razmjeni podataka u podatkovnom gospodarstvu. Transformacija poduzeća ovisit će o njihovoj sposobnosti brzog i sveobuhvatnog usvajanja novih digitalnih tehnologija, među ostalim u industrijskim i uslužnim ekosustavima koji trenutačno zaostaju.
- (9) Demokratski život i javne usluge također će presudno ovisiti o digitalnim tehnologijama i zato bi trebale biti potpuno dostupne svima u najkvalitetnijem digitalnom okruženju koje omogućuje jednostavne, učinkovite i personalizirane usluge i alate s visokim standardima sigurnosti i zaštite privatnosti.
- (10) Komisija bi do lipnja 2026. trebala preispitati digitalne ciljeve kako bi procijenila jesu li i dalje u skladu s visokom razinom ambicije digitalne transformacije te ih prema potrebi ažurirala ili uvela dodatne digitalne ciljeve.

¹⁰ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021, str. 30.).

¹¹ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021, str. 17.).

¹² Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a. COM(2021) 345 final.

- (11) Usklađen, uključiv i stalan napredak prema digitalnoj transformaciji i ostvarenju digitalnih ciljeva u Uniji zahtijeva sveobuhvatan, čvrst, fleksibilan i transparentan oblik upravljanja, utemeljen na bliskoj suradnji i koordinaciji među institucijama, tijelima i agencijama Unije te državama članicama. Prikkladnim mehanizmom trebalo bi zajamčiti koordinaciju usklađivanja te dosljednost i učinkovitost politika i mjera na razini Unije i nacionalnoj razini. Zato je nužno utvrditi odredbe o mehanizmu praćenja i suradnje za provedbu Komunikacije o Digitalnom kompasu.
- (12) Taj mehanizam trebao bi uključivati unaprijeđeni sustav praćenja za utvrđivanje nedostataka u strateškim digitalnim kapacitetima Unije. Trebao bi uključivati i mehanizam izvješćivanja o, među ostalim, napretku prema ostvarenju vizije za 2030. i odgovarajućih digitalnih ciljeva te o općoj usklađenosti s ciljevima utvrđenima u ovoj Odluci. Na temelju mehanizma trebalo bi uspostaviti okvir za suradnju između Komisije i država članica kako bi se utvrdila rješenja za nedostatke i predložile ciljne mjere za njihovo uklanjanje.
- (13) Indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI)¹³ trebao bi postati dio izvješća o stanju digitalnog desetljeća i služiti za praćenje napretka u ostvarenju digitalnih ciljeva. Praćenje bi trebalo uključivati analizu pokazatelja kojima se mjeri napredak na razini država članica, nacionalnih politika i inicijativa kojima se nastoje ostvariti ciljevi ove Odluke, horizontalne i tematske analize kojima se prati digitalna transformacija europskih gospodarstava te poredak država članica prema ostvarenom napretku. Kategorije i pokazatelji u okviru DESI-ja osobito bi se trebali uskladiti s digitalnim ciljevima utvrđenima u ovoj Odluci. Za svaki digitalni cilj u provedbenim aktima koje donosi Komisija trebali bi se utvrditi ključni pokazatelji uspješnosti, koje bi trebalo prema potrebi ažurirati kako bi praćenje kontinuirano bilo svrhovito i kako bi se uzeo u obzir tehnološki napredak. Mehanizam prikupljanja podataka u državama članicama trebao bi se poboljšati tako da se dobije temeljit prikaz napretka prema ostvarenju digitalnih ciljeva te informacije o relevantnim politikama, programima i inicijativama na nacionalnoj razini. Na temelju preispitivanja i prema potrebi Komisija bi, uz savjetovanje s državama članicama, trebala pripremiti plan za utvrđivanje budućih potreba za prikupljanje podataka. Pri definiranju DESI-ja Komisija bi se većinom trebala oslanjati na službene statistike prikupljene u raznim istraživanjima Unije o informacijskom društvu¹⁴. Komisija bi trebala posebnim studijama prikupljati podatke za relevantne pokazatelje koji se ne mjere u istraživanjima Unije.
- (14) Kako bi suzakonodavci bili obaviješteni o napretku digitalne transformacije Unije, Komisija bi Europskom parlamentu i Vijeću trebala podnositi godišnje izvješće o stanju digitalnog desetljeća koje sadržava pregled i analizu digitalne transformacije Unije te evaluaciju ostvarenog napretka s obzirom na ciljeve digitalnog desetljeća i digitalne ciljeve za razdoblje do 2030. Izvješće o stanju digitalnog desetljeća, a posebno DESI, trebalo bi uzeti u obzir u europskom semestru, uključujući aspekte povezane s Mehanizmom za oporavak i otpornost.
- (15) Naime, Komisija bi trebala izvješćivati o napretku u ostvarenju digitalnih ciljeva uz detaljan opis stupnja napretka u Uniji u odnosu na zacrtane smjerove djelovanja za svaki cilj, procjenu truda potrebnog da se postigne pojedini cilj, uključujući potrebe za

¹³ DESI je godišnji skup analiza i mjernih pokazatelja koji se od 2014. upotrebljavaju za praćenje općeg napretka Europe i za mjerenje napretka pojedinačnih država članica u digitalnom razvoju; DESI se uzima u obzir u europskom semestru i preporukama po državama članicama.

¹⁴ Uredba (EZ) br. 1006/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 808/2004 o statistici Zajednice o informacijskom društvu (SL L 286, 31.10.2009., str. 31.–35.).

ulaganjima u digitalne kapacitete i informiranje o mjerama neophodnima za povećanje digitalne suverenosti. Izvješće bi trebalo uključivati i ocjenu provedbe relevantnih regulatornih prijedloga i mjera poduzetih na razini Unije i država članica.

- (16) Na temelju te analize u izvješću bi se dale konkretne preporuke za politike, mjere i djelovanja. Komisija bi politike, mjere ili djelovanja u izvješću trebala predložiti uzimajući u obzir najnovije dostupne podatke, zajedničke preuzete obveze, politike i mjere koje su utvrdile države članice te napredak u predloženim mjerama iz prijašnjih izvješća na kojima se radilo tijekom godišnje suradnje. Povrh toga, Komisija bi trebala uzeti u obzir razlike u potencijalu pojedinih država članica da doprinesu digitalnim ciljevima te politike, mjere i djelovanja koji su već uvedeni i smatraju se prikladnima za ostvarenje ciljeva, čak i ako njihovi učinci još nisu vidljivi.
- (17) U godišnjem izvješću o stanju digitalnog desetljeća trebalo bi izložiti provedbu digitalnih načela kako su potvrđena u [umetnuti naslov svečane izjave].
- (18) Kako bi se zajamčili ostvarenje ciljeva digitalnog desetljeća i digitalnih ciljeva iz ove Odluke te učinkovit doprinos država članica njihovom ostvarenju, mehanizam praćenja i suradnje trebalo bi osmisliti i izvesti tako da se njime osigura razmjena informacija i primjera dobre prakse u konstruktivnom i uključivom dijalogu između država članica i Komisije.
- (19) Komisija bi u suradnji s državama članicama trebala izraditi zacrtane smjerove djelovanja za ostvarenje digitalnih ciljeva Unije iz ove Odluke. Te bi zacrtane smjerove djelovanja države članice zatim trebale prenijeti, kad je to moguće, u nacionalne smjerove djelovanja. U nacionalnim smjerovima djelovanja trebalo bi uvažiti različite potencijale država članica da doprinesu digitalnim ciljevima. Ti bi smjerovi djelovanja trebali pomoći u ocjenjivanju napretka na razini Unije i nacionalnoj razini.
- (20) Kako bi suradnja između Komisije i država članica bila učinkovita i djelotvorna, države članice trebale bi Komisiji podnijeti nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće koji obuhvaćaju razdoblje do 2030. („nacionalni strateški planovi za digitalno desetljeće”) u kojima se predlažu, kad je to moguće i mjerljivo na nacionalnoj razini, nacionalni smjerovi djelovanja i opisuju svi instrumenti koji su doneseni, planirani ili provedeni radi ostvarenja ciljeva ove Odluke i digitalnih ciljeva na razini Unije. Ti nacionalni strateški planovi za digitalno desetljeće trebali bi biti jedan od ključnih alata za koordinaciju politika država članica i postizanje predvidljivosti tržišta. Države članice trebale bi uzeti u obzir relevantne sektorske inicijative, na razini Unije i nacionalnoj razini, i uskladiti se s njima. Tijekom godišnjeg ciklusa suradnje države članice mogu predložiti prilagodbe svojih nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće kako bi uzele u obzir napredak digitalne tranzicije na razini Unije i nacionalnoj razini te kako bi odgovorile na, prije svega, politike, mjere i djelovanja koje predloži Komisija.
- (21) Pravodobna dostupnost i pristupačnost radiofrekvencijskog spektra ključni su za ostvarenje ciljeva u području povezivosti programa „Put u digitalno desetljeće”. Zato su državama članicama i korisnicima radiofrekvencijskog spektra potrebni predvidljivost i sigurnost, ali istodobno i fleksibilnost (prema promjenama potreba) za planiranje ključnih etapa u području dostupnosti spektra. Osobito bi u procesu digitalne i zelene tranzicije, kojem su svojstvene brze promjene, pravnoj sigurnosti i predvidljivosti ulaganja doprinijelo rano informiranje o budućoj dostupnosti radiofrekvencijskog spektra i informacije od glavnih dionika (kao što su javna tijela, industrija i korisnici) o definiranju ključnih etapa.

- (22) Budući da je radiofrekvencijski spektar ključan za ostvarenje digitalnih ciljeva, posebice sigurne, učinkovite i održive digitalne infrastrukture, države članice trebale bi izvješćivati i o svojim donesenim i budućim politikama i mjerama koje se odnose na dostupnost i mogućnost korištenja radiofrekvencijskog spektra za postojeće korisnike te potencijalne ulagatelje i operatore. Ne dovodeći u pitanje mogućnost da Komisija predloži nove strateške smjerove ili mehanizme politike radiofrekvencijskog spektra u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵, Komisija u tom smislu može dati odgovarajuće smjernice radi ostvarenja općih i digitalnih ciljeva utvrđenih u ovoj Odluci.
- (23) Kooperativni dijalog Komisije i država članica trebao bi početi ocjenjivanjem njihovih nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće i trebao bi se temeljiti na dostavljenim podacima i procjeni iz izvješća o stanju digitalnog desetljeća te povratnim informacijama relevantnih dionika.
- (24) Suradnju bi zatim trebalo ustrojiti unutar godišnjeg ciklusa. Pri organizaciji kalendara godišnje suradnje trebalo bi uzeti u obzir potrebu da se razmotre rezultati dosadašnje suradnje, kao i mjere, djelovanja i prilagodbe nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće predložene u izvješću za sljedeću godinu.
- (25) Kako bi ostvarivanje ciljeva išlo u skladu sa zacrtanim smjerovima djelovanja, države članice za koje je u izvješću utvrđeno da nisu dovoljno napredovale u određenom području trebale bi predložiti mjere i djelovanja za prilagodbu koje namjeravaju poduzeti kako bi potakle napredak u tom kritičnom području. Nadalje, Komisija i države članice trebale bi razmotriti na koji su način države članice kolektivno i individualno uzele u obzir preporučene politike, mjere i djelovanja iz izvješća iz prethodne godine. Država članica može zatražiti pokretanje postupka međusobnog stručnog pregleda kako bi druge države članice dobile priliku da se očituju o prijedlozima koje namjerava iznijeti u svojem nacionalnom strateškom planu za digitalno desetljeće, osobito u pogledu njihove primjerenosti za ostvarenje konkretnog cilja. Komisija također može predložiti pokretanje postupka međusobnog stručnog pregleda strateškog plana za digitalno desetljeće određene države članice.
- (26) Komisija i jedna ili više država članica mogu preuzimati zajedničke obveze koje se odnose na koordinirana djelovanja koja žele poduzeti radi ostvarenja ciljeva, pokretati višedržavne projekte i dogovarati se o drugim mjerama i djelovanjima na razini Unije i nacionalnoj razini s ciljem napredovanja u ostvarenju ciljeva u skladu sa zacrtanim smjerovima djelovanja.
- (27) Uspješna provedba preporučenih politika, mjera i djelovanja te nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće i njihovih prilagodbi presudna je za ostvarenje općih i digitalnih ciljeva. Ako država članica ne provede te mjere djelotvorno i ako se navedeni razlozi zbog kojih to nije učinila smatraju nedostatnima, Komisija može donijeti posebnu preporuku, ne dovodeći u pitanje njezine ovlasti na temelju Ugovora. Takvim bi se preporukama trebale uzeti u obzir i nadopunjavati najnovije preporuke za pojedinu zemlju izdane u kontekstu europskog semestra.
- (28) Dotična država članica preporuku bi trebala uzeti u obzir u najvećoj mogućoj mjeri i prema potrebi prilagoditi nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće. Ako država

¹⁵ Direktiva (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakonu o elektroničkim komunikacijama (SL L 321, 17.12.2018., str. 36.).

članica ne namjerava uzeti u obzir preporuku, trebala bi iznijeti i javno objaviti razloge za to.

- (29) Kako bi se postigla transparentnost i uključila javnost, Komisija bi trebala surađivati sa svim zainteresiranim dionicima. U tu svrhu Komisija bi trebala blisko surađivati s dionicima, što uključuje privatne i javne aktere, primjerice javnopravna tijela iz obrazovnog ili zdravstvenog sektora, i savjetovati se s njima o mjerama za ubrzanje digitalne transformacije na razini Unije. Sudjelovanje dionika bilo bi važno i na razini država članica, osobito za donošenje nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće te njihovih prilagodbi.
- (30) Višedržavni projekti u kojima sudjeluje nekoliko država članica trebali bi omogućiti intervencije velikih razmjera u ključnim područjima koje su nužne za ostvarenje digitalnih ciljeva, ponajprije udruživanjem resursa iz Unije, država članica i, prema potrebi, privatnih izvora. Trebali bi se provoditi koordinirano, u bliskoj suradnji između Komisije i država članica. Zbog toga bi Komisija trebala imati središnju ulogu u ubrzanju provedbe višedržavnih projekata, tako da unutar projektnih kategorija koje su okvirno navedene u Prilogu identificira višedržavne projekte koji su spremni za provedbu, te u savjetovanju država članica o odabiru provedbenog mehanizma i odabiru izvora financiranja i njihove kombinacije, o drugim strateškim pitanjima povezanim s provedbom tih projekata te, prema potrebi, o odabiru konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC) kao provedbenog mehanizma.
- (31) Javna potpora višedržavnim projektima trebala bi se prije svega upotrijebiti za rješavanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih situacija za ulaganja, na razmjeran način, bez udvostručivanja ili istiskivanja privatnog financiranja i uz jasnu europsku dodanu vrijednost, u skladu s primjenjivim pravom Unije i s njim usklađenim nacionalnim pravom.
- (32) Višedržavni projekti trebali bi moći učinkovito privući i objediniti razne izvore financiranja Unije i država članica. Naime, kombiniranje sredstava iz programa Unije kojim se centralizirano upravlja sa sredstvima koja dodijele države članice trebalo bi biti moguće i obuhvaćati, pod određenim uvjetima, doprinose iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kako je objašnjeno u 3. dijelu Komisijinih smjernica državama članicama o planovima za oporavak i otpornost¹⁶, te doprinose iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. Kad je to opravdano zbog prirode višedržavnog projekta, on bi trebao biti otvoren i doprinosima subjekata koji nisu Unija i države članice, uključujući privatne doprinose.
- (33) Komisija bi u suradnji s državama članicama i kao koordinator višedržavnih projekata trebala pomoći državama članicama da prepoznaju svoje interese u višedržavnim projektima, davati smjernice o odabiru optimalnog provedbenog mehanizma i pomagati u provedbi te tako doprinijeti što većem sudjelovanju.
- (34) Komisija bi na zahtjev država članica i kad to smatra primjerenim, osobito u situacijama u kojima ne postoji odgovarajući alternativni provedbeni mehanizam, trebala moći uspostaviti konzorcij za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC) za provedbu konkretnog višedržavnog projekta.
- (35) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Odluke, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji kad je riječ o ključnim pokazateljima uspješnosti i

¹⁶ Bruxelles, 22.1.2021. SWD(2021) 12 final.

uspostavi EDIC-a. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

POGLAVLJE 1.

PREDMET, CILJEVI I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet

- (1) Ovom se Odlukom uspostavlja program politike „Put u digitalno desetljeće” i utvrđuje mehanizam praćenja i suradnje za taj program koji se sastoji od mjera za:
 - (a) utvrđivanje jasnih smjernica za digitalnu transformaciju Unije i ostvarenje digitalnih ciljeva;
 - (b) strukturiranje i poticanje suradnje između institucija Unije i država članica;
 - (c) dosljednost, usporedivost i cjelovitost praćenja i izvješćivanja koje provodi Unija.
- (2) Odlukom se uspostavlja i okvir za višedržavne projekte.

Članak 2.

Opći ciljevi

Institucije Unije i države članice surađuju kako bi podržale i ostvarile sljedeće opće ciljeve:

- (a) promicati antropocentrično, uključivo, sigurno i otvoreno digitalno okruženje u kojem su digitalne tehnologije i usluge u skladu s načelima i vrijednostima Unije te ih jačaju;
- (b) ojačati kolektivnu otpornost država članica i smanjiti digitalni jaz, prije svega promicanjem osnovnih i specijaliziranih digitalnih vještina za sve i poticanjem razvoja visokoučinkovitih sustava digitalnog obrazovanja i osposobljavanja;
- (c) postići digitalnu suverenost, prije svega sigurnom i pristupačnom digitalnom infrastrukturom koja može obraditi velike količine podataka koji omogućuju druga tehnološka postignuća, čime se podupire konkurentnost industrije Unije;
- (d) promicati uvođenje i korištenje digitalnih mogućnosti za jednostavan i pravedan pristup digitalnim tehnologijama i podacima kako bi se postigla visoka razina digitalnog intenziteta i inovacija u poduzećima Unije, osobito malim i srednjim poduzećima;
- (e) omogućiti da demokratski život, javne usluge i usluge zdravstvene zaštite i skrbi budu dostupni svima na internetu, osobito skupinama u nepovoljnom položaju, među ostalim osobama s invaliditetom, te da se pritom nude uključive, djelotvorne i personalizirane usluge i alati s visokim standardima sigurnosti i privatnosti;

¹⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (f) pobrinuti se da digitalne infrastrukture i tehnologije postanu održivije te energetski i resursno učinkovitije te da doprinose održivom kružnom i klimatski neutralnom gospodarstvu i društvu u skladu s europskim zelenim planom;
- (g) olakšati usklađivanje uvjeta za ulaganja u digitalnu transformaciju u Uniji, među ostalim jačanjem sinergija između upotrebe sredstava Unije i nacionalnih sredstava te razvojem predvidivih regulatornih pristupa;
- (h) pobrinuti se da se sve politike i programi relevantni za ostvarenje digitalnih ciljeva uzmu u obzir na usklađen i dosljedan način kako bi u cijelosti doprinijeli digitalnoj tranziciji.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI)” znači godišnji skup analiza i mjernih pokazatelja na temelju kojeg Komisija prati opću digitalnu uspješnost Unije i država članica u nekoliko dimenzija politike, uključujući njihov napredak u ostvarenju digitalnih ciljeva iz članka 4.;
- (2) „višedržavni projekti” znači projekti velikih razmjera kojima se olakšava ostvarenje digitalnih ciljeva iz članka 4. i koji uključuju financiranje iz Unije i država članica te ispunjavaju uvjete iz članka 12.;
- (3) „statistike” znači statistike kako su definirane u članku 3. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸;
- (4) „međusobni stručni pregled” znači mehanizam preispitivanja u kontekstu godišnje suradnje utvrđene u članku 8. s pomoću kojeg se države članice mogu očitovati o određenim aspektima politika, mjera i djelovanja koje predloži određena država članica, osobito o njihovoj primjerenosti da doprinesu ostvarenju pojedinih digitalnih ciljeva iz članka 4., i koji može služiti za razmjenu primjera dobre prakse;
- (5) „zacrtni smjer djelovanja” znači pretpostavljeni put za ostvarenje digitalnih ciljeva iz članka 4. utvrđen po pojedinom digitalnom cilju do 2030. i utemeljen na povijesnim podacima, ako su dostupni.

POGLAVLJE 2.

DIGITALNI CILJEVI

Članak 4.

Digitalni ciljevi

¹⁸ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

- (1) Institucije Unije i države članice surađuju kako bi do 2030. u Uniji ostvarile sljedeće digitalne ciljeve:
- (1) stanovništvo s digitalnim vještinama i visokokvalificirani digitalni stručnjaci:
 - (a) najmanje 80 % građana u dobi od 16 do 74 godine ima barem osnovne digitalne vještine;
 - (b) najmanje 20 milijuna zaposlenih stručnjaka u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) s podjednakim udjelom žena i muškaraca;
 - (2) sigurna, učinkovita i održiva digitalna infrastruktura:
 - (a) sva su europska kućanstva pokrivena gigabitnom mrežom i sva su naseljena područja pokrivena 5G mrežom;
 - (b) proizvodnja najsuvremenijih i održivih poluvodiča u Uniji čini barem 20 % vrijednosti svjetske proizvodnje;
 - (c) u Uniji je u upotrebi najmanje 10 000 klimatski neutralnih i iznimno sigurnih „rubnih čvorova”, razmještenih tako da je poduzećima zajamčen pristup podatkovnim uslugama s niskom latencijom (nekoliko milisekundi) gdje god se nalaze;
 - (d) do 2025. Unija ima svoje prvo računalo s kvantnim ubrzanjem, što joj otvara put da do 2030. raspolaze vrhunskim kvantnim mogućnostima;
 - (3) digitalna transformacija poduzeća:
 - (a) najmanje 75 % europskih poduzeća koristi se:
 - (1) uslugama računalstva u oblaku;
 - (2) velikim količinama podataka;
 - (3) umjetnom inteligencijom;
 - (b) više od 90 % malih i srednji poduzeća u Uniji doseglo je barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta;
 - (c) Unija potiče razvoj svojih inovativnih rastućih (*scale-up*) poduzeća i poboljšava njihov pristup financiranju, pa će se broj „jednoroga” u Europi barem udvostručiti;
 - (4) digitalizacija javnih usluga:
 - (a) ključne javne usluge građanima i poduzećima u Uniji u cijelosti su dostupne putem interneta;
 - (b) svi građani Unije imaju pristup svojoj medicinskoj dokumentaciji (elektronički zdravstveni zapisi (EHR));
 - (c) najmanje 80 % građana koristi digitalno identifikacijsko sredstvo.
- (2) Komisija je do 2026. dužna preispitati digitalne ciljeve utvrđene u stavku 1. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o ishodu preispitivanja te, ako smatra da je potrebno radi uspješne digitalne transformacije Unije, podnosi zakonodavni prijedlog radi revidiranja digitalnih ciljeva iz stavka 1. kako bi se u obzir uzele tehničke, gospodarske i društvene promjene.

POGLAVLJE 3.

UPRAVLJANJE: MEHANIZAM PRAĆENJA I SURADNJE

Članak 5.

Praćenje napretka

- (1) Komisija prati napredak Unije s obzirom na opće i digitalne ciljeve utvrđene u člancima 2. i 4. U tu svrhu Komisija služi indeksom gospodarske i društvene digitalizacije (DESI), a za potrebe ove Odluke, u skladu s člankom 25. stavkom 2., u provedbenom aktu utvrđuje ključne pokazatelje uspješnosti za svaki digitalni cilj.
- (2) Države članice Komisiji pravodobno dostavljaju statistike i podatke potrebne za učinkovito praćenje digitalne tranzicije i stupnja ostvarenja digitalnih ciljeva iz članka 4. To uključuje relevantne informacije o dostupnosti i pristupačnosti radiofrekvencijskog spektra. Ako relevantne statistike država članica još nisu dostupne, Komisija može upotrijebiti alternativnu metodologiju prikupljanja podataka, kao što su studije ili izravno prikupljanje podataka od država članica, uz savjetovanje s njima. Korištenje alternativne metodologije prikupljanja podataka ne utječe na zadaće Eurostata utvrđene u Odluci Komisije 2012/504/EU¹⁹.
- (3) Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama određuje zacrtane smjerove djelovanja na razini Unije za ostvarenje svakog digitalnog cilja, koji će služiti kao temelj za praćenje nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće. Komisija prema potrebi ažurira jedan ili više zacrtanih smjerova djelovanja s obzirom na tehničke, gospodarske i društvene promjene.
- (4) Države članice Komisiji pravodobno dostavljaju informacije potrebne za učinkovito praćenje napretka u provedbi načela sadržanih u [umetnuti naslov svečane izjave].

Članak 6.

Izvješće o stanju digitalnog desetljeća

- (1) Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi godišnje izvješće o stanju digitalnog desetljeća. To je sveobuhvatno izvješće Komisije o napretku digitalne transformacije Unije i obuhvaća indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI).
- (2) U izvješću o stanju digitalnog desetljeća Komisija iznosi procjenu napretka digitalne tranzicije Unije s obzirom na digitalne ciljeve iz članka 4. te stanje usklađenosti s općim ciljevima iz članka 2. i načelima sadržanima u [umetnuti naslov svečane izjave]. Procjena ostvarenog napretka osobito se temelji na analizi ključnih pokazatelja uspješnosti DESI-ja u usporedbi sa zacrtanim smjerovima djelovanja na razini Unije i, ako je primjenjivo, na nacionalnoj razini te, ako je primjenjivo, organizaciji višedržavnih projekata i napretku u njihovoj provedbi.
- (3) U izvješću o stanju digitalnog desetljeća Komisija može predložiti politike, mjere ili djelovanja koje države članice trebaju poduzeti u područjima u kojima napredak nije bio dovoljan za ostvarenje digitalnih ciljeva iz članka 4. ili u kojima su utvrđeni znatni nedostaci i manjkovi na temelju rezultata izvješća o stanju digitalnog desetljeća. Te preporučene politike, mjere ili djelovanja mogu se osobito odnositi na:

¹⁹ Odluka Komisije 2012/504/EU od 17. rujna 2012. o Eurostatu (SL L 251, 18.9.2012., str. 49).

- (a) ambicioznost doprinosa i inicijativa koje su predložile države članice radi kolektivnog ostvarenja ciljeva iz članka 2. i članka 4.;
 - (b) politike, mjere, i djelovanja na razini država članica te druge politike i mjere koje mogu biti od prekogranične važnosti;
 - (c) sve dodatne politike, mjere ili djelovanja koji bi mogli biti potrebni za prilagodbu nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće;
 - (d) usklađenost i međudjelovanje postojećih i planiranih politika, mjera i djelovanja.
- (4) U izvješću se uzimaju u obzir zajedničke obveze iz članka 8. stavka 4. i njihova provedba.
- (5) Izvješće sadržava i informacije o napretku u pogledu preporučenih politika, mjera ili djelovanja iz stavka 3. ovog članka te preporuka donesenih u skladu s člankom 9. i njihove provedbe.
- (6) U izvješću se može procijeniti i potreba za dodatnim politikama, mjerama ili djelovanjima na razini Unije.

Članak 7.

Nacionalni strateški planovi za digitalno desetljeće

- (1) Do [šest mjeseci nakon stupanja na snagu ove Odluke – točan datum umeće OP] države članice Komisiji podnose svoje nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće, koji moraju biti skladu s općim i digitalnim ciljevima utvrđenima u ovoj Odluci te doprinositi njihovu ostvarenju na razini Unije. Države članice i Komisija uzimaju u obzir relevantne sektorske inicijative i osiguravaju usklađenost s njima.
- (2) Države članice u nacionalnim strateškim planovima za digitalno desetljeće utvrđuju:
- (a) glavne provedene, donesene i planirane politike, mjere i djelovanja kojima se doprinosi općim i digitalnim ciljevima iz članaka 2. i 4.;
 - (b) nacionalne zacrtane smjerove djelovanja kojima se doprinosi relevantnim digitalnim ciljevima mjerljivima na nacionalnoj razini;
 - (c) očekivani učinak provedenih, donesenih i planiranih politika, mjera i djelovanja na svaki digitalni cilj;
 - (d) rokove za provedbu donesenih i planiranih politika, mjera i djelovanja te procjenu očekivanog vremena do početka utjecaja tih politika, mjera i djelovanja na ostvarenje digitalnih ciljeva.
- (3) Politike, mjere i djelovanja iz točke (a) odnose se na ostvarenje općih i digitalnih ciljeva ove Odluke za koje na datum podnošenja nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće ili prilagodbe tih planova vrijedno barem jedno od sljedećeg:
- (a) na snazi su izravno primjenjivi propisi Unije ili nacionalni propisi;
 - (b) preuzeta je jedna ili više obveza donošenja politika, mjera ili djelovanja;
 - (c) dodijeljena su financijska sredstva;
 - (d) mobilizirani su ljudski resursi;

- (e) relevantna nacionalna tijela dodijelila su ili su se obvezala dodijeliti resurse radiofrekvencijskog spektra;
 - (f) tvore druge važne čimbenike koji omogućuju ostvarenje općih i digitalnih ciljeva.
- (4) Države članice daju opći pregled ulaganja potrebnih za doprinos ostvarenju općih i digitalnih ciljeva utvrđenih u nacionalnim strateškim planovima za digitalno desetljeće te općeniti opis izvora ulaganja, uključujući, prema potrebi, planirano korištenje programa i instrumenata Unije. Nacionalni strateški planovi za digitalno desetljeće mogu sadržavati prijedloge višedržavnih projekata.
- (5) Države članice u nacionalnim strateškim planovima za digitalno desetljeće uzimaju u obzir najnovije preporuke za pojedinu zemlju izdane u kontekstu europskog semestra. U prilagodabama nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće uzimaju se u obzir politike, mjere i djelovanja preporučeni na temelju članka 6. stavka 3. te preporuke donesene na temelju članka 9.
- (6) Komisija državama članicama daje smjernice i potporu u pripremi nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće, među ostalim o tome kako na nacionalnoj razini uspostaviti, ako je to moguće, primjerene zacrtane smjerove djelovanja koji mogu doprinijeti ostvarenju zacrtanih smjerova na razini Unije.

Članak 8.

Godišnja suradnja Komisije i država članica

- (1) Države članice i Komisija blisko surađuju kako bi utvrdile načine na koje mogu otkloniti nedostatke u područjima u kojima napredak nije bio dovoljan za ostvarenje jednog ili više digitalnih ciljeva utvrđenih u članku 4. ili u kojima su utvrđeni znatni nedostaci i manjkovi na temelju rezultata izvješća o stanju digitalnog desetljeća. U toj se analizi osobito uzimaju u obzir razlike u kapacitetima država članica da doprinesu određenim digitalnim ciljevima i rizik da kašnjenje u ostvarenju nekih od tih ciljeva može štetiti ostvarenju ostalih digitalnih ciljeva.
- (2) U roku od dva mjeseca od objave izvješća o stanju digitalnog desetljeća Komisija i države članice nastoje raspraviti o početnim zapažanjima država članica, ponajprije u vezi s politikama, mjerama i djelovanjima koja je predložila Komisija u izvješću o stanju digitalnog desetljeća.
- (3) U roku od pet mjeseci od objave izvješća o stanju digitalnog desetljeća predmetne države članice Komisiji podnose prilagođene nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće koji sadržavaju politike, mjere i djelovanja koja namjeravaju provesti, uključujući, prema potrebi, prijedloge višedržavnih projekata, kako bi se potaknuo napredak u područjima obuhvaćenima digitalnim ciljevima iz članka 4. te ispunili ciljevi iz članka 2. Ako država članica smatra da ne treba poduzeti daljnje korake i da njezin nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće nije potrebno ažurirati, dužna je to napismeno obrazložiti.
- (4) Komisija i jedna ili više država članica mogu u svakom trenutku tijekom godišnje suradnje preuzeti zajedničke obveze, savjetovati se s drugim državama članicama o politikama, mjerama ili djelovanjima ili organizirati višedržavni projekt kako je predviđeno člankom 12. Komisija ili država članica koja je predložila politiku, mjeru ili djelovanje može zatražiti i pokretanje međusobnog stručnog pregleda u vezi s određenim aspektima te politike, mjere ili djelovanja, osobito u vezi s tim jesu li

prikladni kao doprinos ostvarenju konkretnog digitalnog cilja. Ishod postupka međusobnog stručnog pregleda može se uključiti u sljedeće izvješće o stanju digitalnog desetljeća.

- (5) Komisija nastoji obavijestiti države članice o preporučenim politikama, mjerama i djelovanjima koja namjerava uključiti u izvješće o stanju digitalnog desetljeća prije njegove objave.

Članak 9.

Preporuke

- (1) Ako država članica ne prilagodi nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće u skladu s politikama, mjerama ili djelovanjima koje je predložila Komisija na temelju članka 6. stavka 3. i za to ne ponudi zadovoljavajuće obrazloženje, Komisija može donijeti preporuku, uključujući posebnu analizu mogućeg utjecaja tog propusta na ostvarenje općih i digitalnih ciljeva iz ove Odluke na razini Unije.
- (2) Ta država članica uzima u obzir tu preporuku Komisije u najvećoj mogućoj mjeri i, prema potrebi, u roku od tri mjeseca u skladu s njom prilagođava svoj nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće. Ako ta država članica smatra da ne treba prilagoditi nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće u skladu s tom preporukom ili nekim njezinim bitnim dijelom, razloge za to u pisanom obliku dostavlja Komisiji i objavljuje ih u roku od tri mjeseca.
- (3) Preporukama se dopunjuju najnovije preporuke za pojedinu zemlju izdane u kontekstu europskog semestra.
- (4) Nadalje, ako Komisija zaključi da nacionalne mjere nisu dostatne i da ugrožavaju pravodobno ostvarenje općih i digitalnih ciljeva utvrđenih u ovoj Odluci, može prema potrebi predložiti mjere i izvršiti svoje ovlasti na temelju Ugovora kako bi zajamčila kolektivno ostvarenje tih ciljeva.
- (5) Ako država članica nekoliko godina stalno odstupa od nacionalnog zacrtanog smjera djelovanja ili ne namjerava donijeti korektivne mjere na temelju prethodne preporuke Komisije, Komisija može pokrenuti ciljani dijalog s tom državom članicom i o tome obavijestiti Europski parlament i Vijeće.
- (6) Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svim preporukama donesenima na temelju ovog članka.

Članak 10.

Suradnja

- (1) Komisija i države članice blisko surađuju radi provedbe obveza i zadaća utvrđenih u ovoj Odluci. U tu svrhu države članice mogu pokrenuti dijalog s Komisijom ili s Komisijom i državama članicama o bilo kojoj temi važnoj za ostvarenje digitalnih i općih ciljeva. Komisija pruža sve odgovarajuće usluge tehničke pomoći i stručno znanje te organizira strukturiranu razmjenu informacija i primjera dobre prakse te koordinaciju.

Članak 11.

Savjetovanja s dionicima

- (1) Komisija blisko surađuje s privatnim i javnim dionicima, uključujući socijalne partnere, kako bi prikupila informacije i razvila preporučene politike, mjere i djelovanja u svrhu provedbe ove Odluke.
- (2) Države članice surađuju s privatnim i javnim dionicima, uključujući socijalne partnere, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, kad donose i prilagođavaju nacionalne strateške planove za digitalno desetljeće.

POGLAVLJE 4.

OKVIR ZA VIŠEDRŽAVNE PROJEKTE

Članak 12.

Višedržavni projekti

- (1) Opći je cilj višedržavnih projekata olakšati ostvarenje digitalnih ciljeva.
- (2) Višedržavnim projektima nastoji se ostvariti jedan ili više posebnih ciljeva u nastavku:
 - (a) poboljšati suradnju Unije i država članica u ostvarenju ciljeva digitalnog desetljeća;
 - (b) povećati tehnološku izvrsnost i industrijsku konkurentnost u području ključnih tehnologija te digitalnih proizvoda, usluga i infrastrukture koji su ključni za gospodarski oporavak i blagostanje te za sigurnost i zaštitu građana;
 - (c) ukloniti strateške slabe točke i ovisnosti Unije u digitalnim lancima opskrbe;
 - (d) proširiti primjenu i optimalno korištenje digitalnih rješenja u područjima od javnog interesa i privatnom sektoru;
 - (e) doprinijeti održivoj digitalnoj transformaciji društva i gospodarstva u korist svih poduzeća i građana u Uniji.

U Prilogu je naveden okvirni popis mogućih područja aktivnosti u kojima se mogu organizirati višedržavni projekti kojima se ostvaruju ti posebni ciljevi.

- (3) U višedržavnom projektu sudjeluju najmanje tri države članice.
- (4) Primjenjivo pravo Unije i nacionalno pravo usklađeno s pravom Unije nastavljaju se primjenjivati na višedržavne projekte.
- (5) Komisija može donijeti preporuku da se organizira višedržavni projekt ili pozvati državu članicu da sudjeluje u višedržavnom projektu koji ispunjava zahtjeve iz stavaka od 1. do 3., uzimajući u obzir napredak u provedbi nacionalnih strateških planova za digitalno desetljeće i poštovanje mjera koje je preporučila Komisija. Komisija i države članice isto tako kao dio zajedničke obveze mogu organizirati višedržavni projekt ili sudjelovati u njemu.

Članak 13.

Odabir i provedba višedržavnih projekata

- (1) Uzimajući u obzir prijedloge višedržavnih projekata u nacionalnim strateškim planovima za digitalno desetljeće i zajedničke obveze, Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama priprema i objavljuje, kao prilog izvješću o stanju digitalnog desetljeća, strateška načela i prioritete u provedbi višedržavnih projekata te izvješće o napretku višedržavnih projekata odabranih za provedbu u trenutku objave izvješća.
- (2) Svi programi ulaganja i ostali programi Unije, ako je to dopušteno pravilima utvrđenima u pravnoj osnovi programa, mogu doprinijeti višedržavnom projektu, ovisno o vrstama djelovanja koje su potrebne za ostvarenje potrebnog cilja.
- (3) Višedržavnim projektima prema potrebi mogu doprinijeti i drugi javni ili privatni subjekti.
- (4) Višedržavni projekti mogu se provesti pomoću sljedećih provedbenih mehanizama:
 - (a) zajednička poduzeća;
 - (b) konzorciji europskih istraživačkih infrastruktura;
 - (c) agencije Unije;
 - (d) neovisno djelovanje uključenih država članica;
 - (e) promicanje provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (b) Ugovora;
 - (f) konzorciji za europsku digitalnu infrastrukturu u skladu s poglavljem 5. ove Odluke;
 - (g) svi ostali primjereni provedbeni mehanizmi.

Članak 14.

Akcelerator višedržavnih projekata

- (1) Na temelju preporuke Komisije iz članka 12. stavka 5. ili zajedničkih obveza ili na zahtjev država članica sudionica, Komisija koordinira provedbu višedržavnog projekta djelujući kao akcelerator višedržavnih projekata.
- (2) U prvom koraku koordinacije Komisija objavljuje poziv na iskaz interesa upućen svim državama članicama. Pozivom na iskaz interesa nastoji se utvrditi namjerava li država članica sudjelovati u višedržavnom projektu i koje financijske ili nefinancijske doprinose predlaže.
- (3) U drugom koraku koordinacije, ako najmanje tri države članice iskažu interes za višedržavni projekt i predlože pružanje financijskog ili nefinancijskog doprinosa tom projektu, Komisija nakon savjetovanja sa svim državama članicama daje smjernice o odabiru prikladnog provedbenog mehanizma, izvorima financiranja i njihovu kombiniranju u okviru projekta te drugim strateškim aspektima povezanim s provedbom projekta. Komisija može i na vlastitu inicijativu predložiti državama članicama sudionicama da koordinira višedržavni projekt u skladu s koracima opisanim u staccima 2. i 3.
- (4) Komisija može dati smjernice o osnivanju novog konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu u skladu s člankom 15.
- (5) Komisija provedbu višedržavnog projekta podržava pružanjem, prema potrebi, usluga i resursa iz članka 10.

POGLAVLJE 5.

Članak 15.

Ciljevi i status konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC)

- (1) Države članice mogu provesti višedržavni projekt putem konzorcija za europsku digitalnu infrastrukturu (EDIC).
- (2) EDIC ima pravnu osobnost od datuma stupanja na snagu odluke Komisije iz članka 16. stavka 3. točke (a).
- (3) EDIC u svakoj državi članici ima najširu pravnu i poslovnu sposobnost koja se pravnim subjektima dodjeljuje na temelju prava te države članice. Može stjecati i posjedovati pokretnine, nekretnine i intelektualno vlasništvo ili njima raspolagati, sklapati ugovore te biti stranka u sudskom postupku.
- (4) EDIC ima zakonsko sjedište koje se nalazi na državnom području države članice.

Članak 16.

Osnivanje EDIC-a

- (1) Države članice koje žele zatražiti osnivanje EDIC-a („podnositeljice zahtjeva”) podnose zahtjev Komisiji. Zahtjev se podnosi pisanim putem i sadržava:
 - (a) zahtjev Komisiji da se osnuje EDIC;
 - (b) predloženi statut EDIC-a;
 - (c) tehnički opis višedržavnog projekta koji će se provesti putem EDIC-a;
 - (d) izjavu države članice domaćina kojom priznaje EDIC kao međunarodno tijelo u smislu članka 143. točke (g) i članka 151. stavka 1. točke (b) Direktive Vijeća 2006/112/EZ²⁰ i kao međunarodnu organizaciju u smislu članka 12. stavka 1. točke (b) Direktive Vijeća 2008/118/EZ²¹ od njegova osnutka. Ograničenja i uvjeti za izuzeća omogućena tim odredbama utvrđuju se u sporazumu među članovima EDIC-a.
- (2) Komisija procjenjuje zahtjev uzimajući u obzir ciljeve ove Odluke i praktične aspekte povezane s provedbom višedržavnog projekta koji će se provesti putem EDIC-a.
- (3) Komisija, uzimajući u obzir rezultate procjene iz stavka 2. i u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 25. stavka 2., donosi jednu od sljedećih odluka putem provedbenih akata:
 - (a) o osnivanju EDIC-a, ako zaključi da su ispunjeni zahtjevi iz ovog poglavlja;
 - (b) o odbijanju zahtjeva, ako zaključi da zahtjevi iz ovog poglavlja nisu ispunjeni, među ostalim ako nedostaje izjava iz članka 16. stavka 1. točke (b). U tom

²⁰ Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1.).

²¹ Direktiva Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008. o općim aranžmanima za trošarine i o stavljanju izvan snage Direktive 92/12/EEZ (SL L 9, 14.1.2009., str. 12.).

slučaju države članice i dalje mogu osnovati konzorcij na temelju sporazuma, ali on se ne smije zvati EDIC niti ostvarivati korist od provedbene strukture utvrđene u ovom poglavlju.

- (4) Podnositeljice zahtjeva obavješćuju se o odluci iz stavka 2. Ako je zahtjev odbijen, ta se odluka jasno i precizno obrazlaže podnositeljicama zahtjeva.
- (5) Odluka o osnivanju EDIC-a objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.
- (6) Osnovni elementi statuta EDIC-a, kako su utvrđeni u članku 19. stavku 1. točkama (a) i (c) te, prema potrebi, sadržani u zahtjevu, prilažu se odluci o osnivanju EDIC-a.

Članak 17.

Članstvo

- (1) Članstvo EDIC-a čine najmanje tri države članice. Samo države članice koje daju financijski ili nefinancijski doprinos su članovi EDIC-a s pravom glasa.
- (2) Nakon donošenja odluke o osnivanju EDIC-a kao članice se u svakom trenutku pod poštenim i razumnim uvjetima utvrđenima statutom mogu pridružiti i druge države članice.
- (3) Države članice koje ne daju financijski ili nefinancijski doprinos mogu se pridružiti EDIC-u kao promatračice bez prava glasa.
- (4) EDIC može biti otvoren za sudjelovanje subjekata koji nisu države članice, uključujući, među ostalim, međunarodne organizacije i privatne subjekte, kako je navedeno u statutu. U tom slučaju države članice zajednički imaju većinu prava glasa u skupštini članova neovisno o veličini doprinosa drugih subjekata koji nisu države članice.

Članak 18.

Upravljanje

- (1) EDIC ima barem sljedeća dva tijela:
 - (a) skupštinu članova, koju čine države članice, drugi subjekti iz članka 17. stavka 4. i Komisija kao tijelo koje ima potpune ovlasti za donošenje odluka, uključujući donošenje proračuna;
 - (b) direktora, kojeg imenuje skupština članova, kao izvršno tijelo i pravnog zastupnika EDIC-a.
- (2) Komisija sudjeluje u raspravama skupštine članova bez prava glasa. Međutim, ako višedržavni projekt dobiva financijski doprinos iz programa Unije kojim se centralizirano upravlja, Komisija ima pravo veta na odluke skupštine.
- (3) Statutom EDIC-a utvrđuju se posebne odredbe o upravljanju u skladu sa zahtjevima iz stavaka 1. i 2.

Članak 19.

Statut EDIC-a

- (1) Statut EDIC-a sadržava barem sljedeće:

- (a) popis članova, promatrača i postupak za promjenu članstva i zastupanja, kojim se poštuje pravo država članica koje nisu sudionice da se pridruže EDIC-u;
 - (b) detaljan opis višedržavnog projekta, zadaća članova, ako je primjenjivo, i okvirne rokove;
 - (c) zakonsko sjedište i ime;
 - (d) prava i obveze članova, uključujući obvezu pružanja doprinosa proračunu;
 - (e) prava glasa;
 - (f) pravila o vlasništvu infrastrukture, intelektualnom vlasništvu i drugoj imovini, prema potrebi.
- (2) Izmjene statuta podliježu postupku iz članka 16.

Članak 20.

Odgovornost

- (1) EDIC je odgovoran za svoje dugove.
- (2) Članovi snose financijsku odgovornost za dugove EDIC-a samo u visini svojih doprinosa EDIC-u. Članovi mogu u statutu utvrditi da će preuzeti unaprijed određenu odgovornost iznad svojih doprinosa ili neograničenu odgovornost.
- (3) Unija nije odgovorna za dugove EDIC-a.

Članak 21.

Primjenjivo pravo i nadležnost

- (1) Osnivanje i unutarnje funkcioniranje EDIC-a uređuje se:
 - (a) pravom Unije, osobito ovom Odlukom;
 - (b) pravom države u kojoj EDIC ima zakonsko sjedište u pitanjima koja nisu, ili su samo djelomično, uređena aktima iz točke (a);
 - (c) statutom i njegovim provedbenim pravilima.
- (2) Ne dovodeći u pitanje slučajeve u kojima Sud Europske unije ima nadležnost na temelju Ugovora, nadležni sud za rješavanje sporova među članovima u vezi s EDIC-om, između članova i EDIC-a te između EDIC-a i trećih strana određuje se na temelju prava države u kojoj EDIC ima zakonsko sjedište.

Članak 22.

Likvidacija

- (1) Statutom se određuje postupak koji se primjenjuje za likvidaciju EDIC-a na temelju odluke skupštine članova. Likvidacija može uključivati prijenos aktivnosti drugom pravnom subjektu.
- (2) Ako EDIC ne može otplatiti svoje dugove, primjenjuju se pravila o nesolventnosti države u kojoj ima zakonsko sjedište.

Članak 23.

Izvješćivanje i kontrola

- (1) EDIC objavljuje godišnje izvješće o radu s tehničkim opisom svojih aktivnosti i financijskim izvještajem. Izvješće odobrava skupština članova i ono se dostavlja Komisiji. Izvješće se javno objavljuje.
- (2) Komisija može dati preporuke u vezi s pitanjima obuhvaćenima godišnjim izvješćem o radu.

POGLAVLJE 6.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Dostava informacija

- (1) Na zahtjev Komisije države članice dostavljaju joj informacije potrebne za izvršavanje njezinih zadaća u skladu s ovom Odlukom, osobito informacije potrebne za provedbu članka 7., 8. i 9. Informacije koje zatraži Komisija moraju biti razmjerne izvršavanju tih zadaća. Ako se dostavljene informacije odnose na informacije koje su prethodno dostavila poduzeća na zahtjev države članice, ta se poduzeća o tome obavješćuju.

Članak 25.

Odbor

- (1) Komisiji pomaže odbor („Odbor za komunikacije”). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
- (2) Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011, uzimajući u obzir njezin članak 8.

Članak 26.

Stupanje na snagu

- (1) Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.9.2021.
COM(2021) 574 final

ANNEX

PRILOG

**Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća
o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće”**

{SWD(2021) 247 final}

PRILOG – Područja djelovanja

Područja djelovanja:

- (a) zajednička europska podatkovna infrastruktura i usluge;
- (b) primjena nove generacije pouzdanih procesora s niskom potrošnjom energije;
- (c) pospješivanje paneuropskog uvođenja 5G koridora;
- (d) nabava superračunala i kvantnih računala, povezanih s EuroHPC-om;
- (e) razvoj i uvođenje ultrasigurne kvantne i svemirske komunikacijske infrastrukture
- (f) puštanje u rad mreže centara za sigurnosne operacije;
- (g) povezana javna uprava;
- (h) europska infrastruktura za usluge lanca blokova;
- (i) europski centri za digitalne inovacije;
- (j) visokotehnološka partnerstva za digitalne vještine u okviru Pakta za vještine;
- (k) drugi projekti koji ispunjavaju sve kriterije iz članka 12. ove Odluke i koji zbog društvenih, gospodarskih ili okolišnih promjena s vremenom postanu nužni za ostvarenje ciljeva programa politike za digitalno desetljeće.